Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 332 — ՈՒՐԲԱԹ 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 — (Ն. Տ.) 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1885 — 5 ՁԷՄԱԶԻԻՎ ԷՎՎԷԼ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ԳԱՅՄԱՆՆԻՐ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դուրուշ՝ երկու անգամի համար 2 դուրուշ եւ աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կրլլայ։

Օրագրայս փոխարերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Ռ. խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԹՄԲԱԳԱՏՈՒՆ՝ Վալաթիա, Նորատունկեան խան։

Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին՝

درطه غلاطه ده‌سی خانده تورادونکیان

غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ Հայաստան Ջարեկան գրասենեան տարեկան 200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Չորսամսեայ » » 50
Գաւառաց Հայոց և տեղական թղթատարով տարեկան » » 240
Գաւառաց Հայոց և տեղական թղթատարով վեցամսեայ » » 120
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք 56
» Վեցամսեայ » 28

Դուրս ղրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած ձեռագրեր նամակ կամ գրութիւն եւ չ'տրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԲՐՆ ԷՖԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Բարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՈՒՐԲԱԹ 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵՔԻ ՍՈՒՐՉԱՆՑԱՆՑԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

ՌՈՒՍԻԱ.

Բեղրսպուրիէ կը հեռագրուի առ Թայմս փետր. 11 թուով.

Ռուսք ահաճութեամբ կը տեսնեն բոլոնացի այն կաթոլիկ եկեղեցականաց գործունէութիւնն, որք, տարի մը յառաջ, Ռուսիոյ և Վատիկանի միջև գոյացեալ համաձայնութեան զօրութեամբ, վերահաստատուած էին իրենց պաշտամանց մէջ, ի Բոլոնիա։ Պ. Թոգբոֆ, իբրև թարգման զօրաւոր կուսակցութեան մը, իւր Մոսկովսկէ Վեդոմոստի լրագրոյ մէջ դատապարտեց Հռոմայ Ընթռոյն հետ գոյացեալ համաձայնութիւնն, և այս հրատարակութիւնք, ինչպէս նաեւ Բիէֆի մէջ և այլուր կաթոլիկ ու օրթոդոքս կղերներու միջեւ ծագած գժտութիւնք սատիկ յուզումը յառաջ բերին գաղափարաց մէջ։ Հետեւանքն ահա կը տեսնուի։ Վիլնայի կաթոլիկ եպիսկոպոս Դեր-Բրինեւսքի Բեղրսպուրկ կանչուեցաւ այս օրերս, բացատրութիւն տալու այն թշնամական ընթացից վրայ, զոր բռնած էր Բոլոնիոյ ռուս կառավարութեան դէմ։ Բոլոնացի Եպիսկոպոսն երէկ, Կայսերական հրամանաւ, աքսորեցաւ Եարոսլաւ քաղաքն, ընդոստիկանային հսկողութեամբ։ Դատապարտեալ Եպիսկոպոսը Մոսկուայի կառավարչին կցեալ յատուկ կառքով մը ղրկուեցաւ աքսորավայրն, ընկերակցութեամբ մի քանի ոստիկանաց։

Նոյն հեռագրով կը ծանուցուի թէ ազանդները կը բազմանան ոչ-օրթոդոքս կրօնքներու մէջ եւս։ Բազանի Թաթարաց մէջ կրօնային շարժում մը կը դիտուի, և, հարաւային Ռուսիոյ մէջ, ոյժ կը դնէ Պ. Ռապինովիչ անուն Հրէին յաբուցած շարժումն, որոյ նպատակն է մերժել զԹալմուտ և բառնալ Հրէից յատուկ նախապաշարումներն ու սովորութիւնները, Քրիստոնէից մերձեցնելով զայնս։ Պ. Ռապինովիչ անցեալ օր Քիշնեւի փողոցներուն մէջ յարձակումի կրեց 300 Հրէից կողմէ, որք ձիւն և տիրմ նետեցին նորա վրայ։ Բայց Բարեկարգիչը քաջապէս դիմադրեց ամբոխին, ճարտարապէտ խօսեցաւ պաշտպանելով իւր ջատագոված բարեկարգութիւն, և յաջողեցաւ հանդարտեցնել ամբոխն և լսելի ընել ինքզինք։ Հետեւապէս, Պ. Ռապինովիչի արդէն սպաննուած լինելուն զրոյցն անհիմն է։

Թայմսի թղթակիցը կը հեռագրէ Բեղրսպուրէէ փետրուար 13 թուով.

Մեծ պայթումն ու հրդեհն, որով երկու շաբաթ առաջ ամբողջովին կործանեցաւ Ռիգայի մօտ Եարսլաւգաղի օրթոդոքս հին եկեղեցին, տակաւին պաշտօնական քննութեան առարկայ են, և Օրթոդոքս Եղբայրակցութիւնն և Լիմնիոյ գերման Ասպետներն 1000-ական ռուպլիի երկու պարգեւներ խոստացած են հրձիգութեան հեղինակներն երեւան հանողներուն։ Թէեւ կատարեալ ճշմարտութիւնն յայտնի չէ տակաւին, տարակոյս չէ մնացած թէ Ուժանակի նոր ձեռնարկ մ'էր այս, զոր, ռուս լրագրաց խօսքին նայելով, ի գործ դրին ռուսահպատակ գաւառաց այս կողման բնիկներն, որք կը հակառակին ռուսացուցման գործին և Օրթոդոքս Եկեղեցւոյն ծաւալման։ Կը յիշուի թէ քիչ ժամանակ առաջ ռուս կառավարութիւնն օրթոդոքս կրօնի նոր Մայր-Եկեղեցի մը կառոյց Ռիգայի մէջ իսկ, և նաւակատեաց հանդէսը կատարեց մեծ շքով։ Երկու շաբաթ առաջ կործանեալ Մայր-Եկեղեցին քանի մը դարու կեանք ունէր, և շատ կը յարգուէր օրթոդոքս աշխարհին մէջ։ Պայթումը շատ հեռի տեղեր արձակեց եկեղեցւոյ ձեղունին բեկորները։ Պայթուցիկ նիւթն աչտարակին մէջ զետեղուած գոլով, հրդեհն անտի ճարակեցաւ, և այսու կարելի եղաւ ապահովապէս աղատել սուրբ պատկերաց կարեւորագոյնները։

ՖԻՆԼԱՆԴԻԱ. — Անցեալ օր ծանուցինք Ֆինլանտիոյ Խորհրդարանին բացումն, և Ռուսիոյ հպատակ ժողովրդեան մը սոյն սահմանադրական վարչութեան Ռուսաց վրայ տպաւորութիւնը բացատրեցինք։

Ֆինլանտիոյ Խորհրդարանն 3 տարին անգամ մը կը գումարի, և մէն մի նստաշրջանը 4 ամիսէ աւելի չի տեւեր։ Ֆինլանտիոյ մէջ օրէնքները կը հաստատին և կը չեղնուին Զարին և սոյն Խորհրդարանի կողմէ։

Խորհրդարանը կը բաղկանայ չորս ժողովներէ, ուր կը գումարին՝ և առանձին կը խորհրդակցին ժողովրդեան չորս դասերն, Ազնուականք, Կղեր, Բաղաքացիք և Գիւղացիք։

Ազնուականաց ժողովն ընտրական չէ։ Ազնուական գերդաստանք իրենց պետերու միջոցաւ ներկայացեալ են անդ։

Կղերն, որուն հետ միացեալ են ուսուցչական մարմնոյ անդամք, կ'ընտրեն իրենց Երեսփոխանները։ Ազգի Լուտերական Արքեպիսկոպոսն և Պորկայի և Բուօրիոյի երկու Եպիսկոպոսունք իրաւամբ անդամ են ժողովոյն։

Բաղաքացւոց ժողովը կը բաղկանայ Երեսփոխաններէ զոր կ'ընտրեն քաղաքներն, 6,000 բնակչի համար մէկ Երեսփոխանի հաշուով։— Բաղաքացի ըսելով կ'իմացուին նաւայարդարք, որք յոյժ բազմաթիւ են ի Ֆինլանտիա, կալուածատէրք, վաճառականք, գործարանատէրք և արհեստաւորք ընդհանրապէս։

Գիւղերու մէջ ընտրող են կալուածատէրք և արքունի հողերու վարձակալք, որք ընտրութիւնն երկու աստիճան է։ առաջ 2,000 բնակիչք պատուիրակ մը կ'ընտրեն, և պատուիրակները կ'ընտրեն Երեսփոխանները։ Գիւղացիք կրնան իրենց դասէ դուրս մարդիկ Երեսփոխան ընտրել, մինչ միւս երեք դասուց ներկայացուցիչք իրենց դասէ միայն կրնան նշանակուիլ։

Խորհրդարանին մէջ Ազնուականք ունին 50 ներկայացուցիչ։ Կղերն և Բաղաքացիք՝ 80, և Գիւղացիք՝ 60 Երեսփոխան։

Օրէնքը կ'ընդունի թոչակ տալ Երեսփոխանաց։ Ազնուականք ոչինչ կը ստանան։ Բայց Բաղաքացիք նստաշրջանի միջոցին 8 ռուպլի կը ստանան օրն և Գիւղացիք՝ 6½ ռուպլ։

Զորս ժողովներն առանձին կը գումարին, և բացառապէս ծանր պարագայից մէջ միայն կը համախմբին որոշում մը տալու միաբանութեամբ։ Զորս կարգերուն համամտութիւնն անհրաժեշտ է ամէն օրինաց համար որք կը դպչին Սահմանադրութեան, երկրին ազատութեանց և առանձնաշնորհմանց, զօրաց հաւատքման և նոր տրոց հաստատման։

Զարն ունի սակայն Վետոյի բացարձակ իրաւունք մը։

Թէ՛ Կայսեր և թէ՛ Խորհրդարանին կողմէ առաջարկեալ օրինական ծրագրեր նախապէս կը քննուին 20 անդամներէ բաղկացեալ յանձնախմբի մը մէջ, զոր չորս կարգերն առանձին կ'ընտրեն։

Այսպէս է խորհրդարանական դրութիւնն ի Ֆինլանտիա, այն հեռաքրքրաշարժ երկրի մէջ զոր Ալէքսանդր Ա. Կայսրն 1809ին կցեց իւր Կայսրութեան, խորհրդարանական դրութիւն մը, որ՝ ներմուծեալ փոփոխմանց հետեւանքով՝ իւր ընդհանուր գծերու մէջ կը պահէ Շուէտական Սահմանադրութեան տիպարը։

* * *

ՍՊԱՆԻԱ.

Մադրիտի Երեսփոխանական ժողովն զբաղեալ է վիճաբանութեամբ այն կրօնաց վրայ որ անցեալները տեղի ունեցան համալսարանական ուսանողաց և ոստիկանային ու վարչական իշխանութեանց միջեւ։ Փետր. 13ի նստին մէջ, Սպանիոյ Ազգային կուսակցութեան ամենատիպարն պեսք, Պ. Էմիլիո Բասդելա, այս խնդիրը քննեց՝ կրթական ազատութեան և խղճի ազատութեան տեսակէտներով։ Ցոյց տուաւ թէ արդի պահպանողական նախարարութեան մէջ հանրային կրթութեան նախարար Պ. Բիտալ անդրանիկանութեան և կղերականութեան յաւակնութեանց ներկայացուցիչ եղած է պաշտօնավարութեան սկիզբէն ի վեր, և իրեն կէտ նպատակի դրած է պապական Սիլլապոս հակազատական կոնդակին վարդապետութիւններն իշխել տալ Սպանիական Համալսարանին մէջ։ Պ. Բասդելա յուզում պատճառեց իւր ունկնդրաց մէջ, երբ ըսաւ թէ Պ. Բիտալ ձգտումն էր ստիպեր դնել վարժապետներու տեղ։ Ամենաբանը, շատ յարգանք ցուցնելով հանդերձ առ Պապն, առ Եկեղեցին և առ Կաթոլիկ կրօնն՝ երբ հոգեւոր շրջանակէն դուրս չեն ելներ, խստիւ պարսաւեց անոնց ընթացքն որք կրթութիւնը կ'ուզեն հպատակեցնել Վատիկանի ժողովոց հրամաններուն։ Ցայտարարեց նաև թէ Սպանիան վշտացնող երկու մեծագոյն չարիքներն են Բարբոսականութիւն և կրօնային անհանդուրժողութիւն։ Պ. Բասդելա իւր երկայն բանախօսութիւնը վերջացուց հետեւեալ օր, պահանջելով որ կղերն և դաստիարակութիւնն իրարմէ անջատուին և իւրաքանչիւրն իւր շրջանակէ դուրս չելնէ։ Դառնալով առ Պ. Բիտալ, պարսաւեց անոր ընթացքն, ըստ որում քանիցս յայտարարութիւններ ըրած էր ինպատաստարհային իշխանութեան Պապին, և ցոյց տուաւ թէ, արտաքին աշխարհավարութեան և Իտալիոյ հետ բարւոք յարաբերութեանց տեսակէտով, ո՛րչափ անպատեհ էր նախարարութեան մէջ ունենալ անդամ մը որ անդրանիկական կղերին ազդեցութեան ենթարկեալ է սարկօրէն։ «Երբեք Պապն առաւել ազատ չէ եղած բայց եթէ իտալական միութենէն ի վեր, զոր Սպանիոյ բոլոր կառավարութիւնք յաջորդաբար ճանչած են ցարդ»։

Պ. Բիտալ, իւր պատասխանոյ մէջ, պաշտպանեց Սիլլապոս կոնդակն, որ, իւր կարծեօք, Ազգականութեան վանդակները ցոյց տուած լինելու մեծ արժանիքն ունէր։ «Հաւատքնուութեան նոզկալի արարքը փոխարինուած են ֆրանսական Յեղափոխութեան արարքով, որք աւելի եւս նոզկալի եղան», ըսաւ կղերամիտ նախարարը, փոխելով անդրանիկանութիւնը չքմեղացընել Պ. Բիտալ ծանոյց թէ հանրային կրթութեան վրայ նոր օրէնք մը կը պատրաստէ, որոյ երկու գլխաւոր տրամադրութիւնք պիտի լինին՝ քննութեան և հսկողութեան իրաւունքն որ պիտի տրուի Եպիսկոպոսներուն՝ ամէն տեսակ վարժարանաց վրայ, և այն իրաւունք զոր կառավարութիւնը պիտի ունենայ՝ նոր օրէնքին տրամադրութեանց հնազանդիլ չուզող դասատուները պատժելու համար։

Վիճաբանութիւնը գուշակեալ ելքն ունեցաւ։ — Պահպանողական նախարարութեան մը ուղղակի միջամտութեամբ ընտրուած պահպանողական մեծամասնութիւն մը հաւանութիւն տուաւ այն արտասովոր միջոցներու զորս կառավարութիւնն և ոստիկանութիւնը ձեռք առած էին Մադրիտի Համալսարանին աւելի կամ նուազ ազատամիտ կարգ մը ուսանողաց դէմ։

* * *

ԱՆԴԼԻԱ.

Խորհրդարանը, բրիտանական պատկառելի Խորհրդարանն օրէն հանելու համար եղած փորձին վրայ, Նախագահը միջոցներ ձեռք առած է՝ ոչ-Երեսփոխաններու ընդունելութիւնն ինչ ինչ սեղմեալ պայմաններու ենթարկելով։ Ո՛վ որ Խորհրդարանն ընդունուիլ կ'ուզէ, գրաւոր խնդիր մը պարտի ներկայացնել՝ Երեսփոխանի մը ձեռամբ՝ Նախագահի քարտուղարին։ Այս եղանակաւ ընդունուած անձինք պիտիանան իրենց ստորագրութիւնն և հասցէն։ Խնդրագրերը շաբաթ մը յառաջ պէտք է ներկայացուին։ Լրագրաց տեղեկաբերներուն դէմ ալ ինչ ինչ սեղմութիւններ որոշուած են։

Փետր. 13ին հանդիսապէս կատարեցաւ բացումը նոր ներքնուղւոյ մը (Ռիվեր), որոյ Լիվերբուլ և Պիրքենհէտ քաղաքներն ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ կը դրուին։ Ներքնուղին փորուած է Մերսի գետին տակէն։

Անգլիոյ մէջ այս միջոցիս կը կազմակերպուի անգլիացի և իռլանդացի կաթոլիկաց ուխտաւորութիւն մը, որք ապրիլի սկիզբն Հռոմ պիտի երթան, «Առաքելոց գերեզմանին վրայ աղօթելու համար, որպէս զի Իռլանդա խաղաղի օր առաջ, և Կաթոլիկութիւնն յառաջդիմութիւններ ընէ Մեծին-Բրիտանիոյ մէջ։»

Իռլանդայի մէջ կալուածատէրաց և նոցա վարձակալաց ու գործակալաց վրայ ի գործ դրուած դրուած ոճիրները վերջ չեն գտած դեռ։

Անցեալ շաբաթու մէջ, Ուէսթմէդի գաւառին կամ կոմսութեան մէջ, Բիէռ Բէլլի անուն վարձակալ մը սպաննեցաւ՝ դիւղացիներն հոդատէր ընել աշխատող իռլանդացի յեղափոխականաց կողմէ։

* * *

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.

Պուլկարիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն փետր. 12ի նստին մէջ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Զանոֆ, հարցման մը պատասխանելով, ըսաւ թէ կառավարութիւնը ձեռքէն եկածը կ'ընէ վասն բարւոքման պուլկար Մակեդոնացւոց (?) վիճակին։ —Սերպիոյ հետ սահմանագլխոյ խնդրոյն բարեկամական կարգադրումն եւս յուսալի է։

Երեսփոխանական ժողովը փետր. 13ին վիկեցաւ Ալէքսանդր իշխանին ճառով, որ Երեսփոխանները շնորհաւորեց, որովհետեւ վերջացող նստաշրջանին մէջ իրենց պարտականութիւններն հայրենասիրութեամբ կատարած էին, և գոհութեամբ յիշելով թէ գումար մը քուէարկուած էր վասն շինութեան այն երկաթուղւոյ որով Օսմանեան գիծը պիտի կցուի Եւրոպական գծին, Իշխանն ըսաւ. «Այդ քուէով ժողովը հաստատեց առաջի Եւրոպիոյ թէ Պուլկարիա գիտէ կատարել իւր միջազգային պարտականութիւններ։»

Ժողովը ցրուելէն առաջ, հրահանգուեր է իւր Դիւանին՝ հեռագրել առ Կայսրն Ռուսիոյ, Կոմս Իկնադիէֆ, Իշխան Ցոնտուքոֆ, Պ. Կրատսգան, Պ. ոը Լաւէյ, Բէլ Մէլ Կազէթ և առ Նոր՝ Պուլկարիոյ Երեսփոխանաց շնորհակալիքն յայտնելով վասն այն ծառայութեանց զոր յիշեալ անձինք ու լրագիրք մատուցեր են պուլկարական դատին։

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ.

ԱՆԻԾԽԱՆԱԿԱՆՔ. Ի Լուսաբուէ (Ա. Բրսարիա), անցեալ շաբթու մէջ ձերբակալեցան երկու Անիշխանականներ, որք տան մը մէջ հաստատած էին գաղտնի տպարան մը, որ դրաւուեցաւ, և յորում գտնուեցան յեղափոխական հրատարակութիւններ և քիչ մ'ալ ուժանակ։

ԱԶԱՏԱԽՈՀՔ. Ազատիկայ օգոստոս ամսոյ մէջ Եւրոպիոյ և Ամերիկայի Ազատախոհք համագումար ժողով մը պիտի կազմեն Լոնդրա, իբրեւ շարունակութիւն 1880ին Պրուսելի և 1883ին Ամստերտամի մէջ գումարեալ ժողովոց։

ԱՐԿԱԾՔ. Փետր. 12էն 13 լուսնալու գիշերը, Ֆիլատէլֆիոյ (Միացեալ Նահանգք) յիսմանոցին արտաքին բաժնին մէջ հրդեհ ծագեցաւ։ Ցիմարներն, մինչ կը ննջէին, յանկարծակի եկան բոցերը տեսնելով, և մի քանի հոգիք միայն կրցին պատուհանէն վար ցատկելով ազատիլ։ Հակառակ ամէն ջանից, կարելի չեղաւ ժամանակին օգնութիւն հասցնել անոնց որք չափազանց զարհուրելով կամ արդէն խեղդամահ լինելով, չէնքէն դուրս չէին կրցած ելնել։ Շէնքն ամբողջովին այրեցաւ, և բեկորներու տակէն հանուեցան նոյն առաւօտուն 28 դիակներ։

Ալֆրէդ ԺԲ չոգենաւն, որ Սպանիայէն Բուլտ կ'երթար, և Պեռութեան վերաբերեալ 2½ միլիոն ֆրանքի ոսկեղրամ կը տանէր, ճամբան ընկղմեցաւ. բայց յիշեալ գումարն ապահովագրեալ էր մի քանի ընկերութիւններէ միանգամայն։

ՌՈԶԻԼՏ. Թատ. կը ծանուցանէ փետր. 16 թուով. Ռուիլտան գերդաստանին ի Ֆրանքֆորդ հաստատեալ երկու եղբարք, Պարոն Վիլլի և Պարոն Մայեր Ռոզիլ, այս օրերս յայտարարեցին իրենց տարեկան եկամտից քանակութիւնք, վճարելի անձնական տրոց քանակութիւնն որոշուելու համար։ Ըստ այս պաշտօնագրոյ, Պարոն Վիլլի Ռոզիլ ունի տարին 5,900,000 ֆրանք եւ տեղ առաջի Եւրոպիոյ թէ Պուլկարիա գիտէ կատարել իւր միջազգային պարտականութիւններ։»

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱԻԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Գ.

ՄԷԼՔՈՒՄ-ՔԱՍԼ

Մէլքումի դղեակը, Հայլենոի ամենէն բանաստեղծական դղեակներէ մին, Լիւս գիւղին մօտն է, որոյ դեղեցիկ ձորին վրայ կը նայի։ Լոմոնտ լճին վճիտ ջուրերը կը թաղնան նորա պարսպաց հատակներն։ Անդիշատակ ժամանակներէ ի վեր սեփականութիւնն է Կլէնարվան գերդաստանին, որ Ուալթէր-Սքոթի վեպերի դիւցազնց հիւրասիրական սովորութիւնները պահած էր երկրին մէջ։ Սկովտիոյ ընկերային յեղափոխութեան ժամանակ բազմաթիւ ճորտեր, չկրնալով կալուածային մեծագումար վարձ վճարել իրենց վարձուի ցեղապետաց, վերնաուեցան։ ոմանք նօթի մեռան, ոմանք ձգնորս եղան, ոմանք ալ ուրիշ տեղեր գաղթեցին։ Ընդհանուր յուսահատութիւն մ'էր։ Միայն Կլէնարվանք խորհեցան թէ հաւատմութիւնն իրերաց հետ կը կապէր թէ՛ մեծերն և թէ՛ փոքրերն, հաւատարիմ կեցան իրենց վարձակալաց։ ոչ որ մեկնեցաւ իւր ծննդեան յարկէն, ոչ որ թողուց եղաւ այն հողն՝ ուր իւր նախնիք թաղուած էին։ ամենն ալ իրենց վաղեմի տէրանց ցեղին մէջ մնացին։ Ուստի, այն ժամանակ իսկ, այն դժուութեան ու անմիութեան դարուն մէջ, Կլէնարվան ընտանիքն սկովտացիներ միայն կը դիտէր Մէլքումի դղեակին, ինչպէս նաև Տընֆռ ընդհանուին մէջ, և այդ սկովտացւոց ամենն ալ Մաք Կրէկորի, Մաք Ֆարլէյնի, Մաք Նապսի և Մաք Նոհթընի քորաերու սերունդն էին, այսինքն Սթիրլինկի և Տրմնարթընի կոմսութեանց որդիք էին, բարի մարդիկ, հոգւով մարմնով անձնուէր իրենց տիրոջ, եւ յորոց ոմանք հին Կալեդոնիոյ կելտական լեզուն կը խօսէին տակաւին։

Լորտ Կլէնարվան ամբաւ հարստութեան տէր էր, և շատ բարեգործութիւն կ'ընէր։ իւր բարեսրտութիւնն առատաձեռնութենէն աւելի մեծ էր, վասն զի մին անսահման էր, միւսն հարկաւ սահմանաւոր։ Լիւսի իշխանը, Մէլքումի Տէրն, իւր կոմսութեան երեսփոխանն էր Լորտերուն խորհրդարանին մէջ։ Բայց իւր ռամկավարական գաղափարներով, և Հանովերի տան հաճոյ լինելու փոյթ չունենալով, սիրելի չէր Անգլիոյ պետական մարդոց, մանաւանդ այս պատճառաւ որ իւր նախնեաց աւանդութիւններուն հաւատարիմ մնալով, ուժգնապէս կը դիմադրէր հարաւայնոց (Անդլիացւոց) աշխարհավարական ստնդգութեանց։

Եւ սակայն լորտ Կլէնարվան յետադէմ, փոքրամիտ և նկնահանձար մարդ չէր։ իւր կոմսութեան դռներն յառաջդիմութեան առջեւ ընդարձակապէս բացած լինելով հանդերձ, սիրելացի կը մնար հոգւով, և Սկովտիոյ փառաց համար էր որ իւր արագընթաց շղթեներով սիրտ երթար մրցիլ Ռոյալ-Թէյմսկ-Եաչ-Քլիւբի նաւարշաւներուն մէջ։

Լորտ Կլէնարվան երսունուերկու տարու էր։ հասակը բարձր, դէմքին գծագրութիւնը քիչ մը խիստ, նայուածքն անհունապէս քաղցր, անձը բոլորովին սկովտական բանաստեղծութեան տիպ։ Զատէք դուրս քաջ, ձեռներեց, վեհանձն, ինքնատաներդոր դարու Ֆերդիւս մը, բայց ի վերջանն զամենայն բարեսիրտ, Ս. Մարթէնէն իսկ լաւագոյն, վասն զի իւր վերարկուն ամբողջապէս կուտար Սկովտիոյ վերնագաւառաց աղքատներոյն։

Լորտ Կլէնարվան հարիւր երեք ամսէ ի վեր ամուսնութեան առած էր զորիորդ Էլլէնա Թրէվինէլ, դուստր մեծանուն ճանապարհորդ Ուիլեամ Թրէվինէլի, որ աշխարհագրական գիտութեան և նոր դիւտեր ընելու մոլեռեան բաղմաթիւ զոհերէ մին էր։

Օրիորդ Էլլէնա ազնուական տոհմէ չէր, բայց սկովտացի էր, որ ամեն ազնուականութիւններէ նախամեծար էր յաչս լորտ Կլէնարվանի։ ուստի Լիւսի իշխանն իրեն կենակից ընտրած էր զայդ շնորհաղեղ, քաջասիրտ և անձնուէր մանկամարդուհի։ Օր մը տեսաւ զայն, որ առանձին կ'ապրէր ի Փիլրաթրիք, իւր հօր տան մէջ, որք և զրեթէ անինչ։ Հաւատաւ որ խեղճ աղջիկը պատուական կին մը կրնար լինիլ, և ամուսնութեան առաւ։ Օրիորդ Էլլէնա քանուերկու տարու էր, խարտեաշ, կապոյտ աչերով, ինչպէս սկովտեան լիճերուն ջուրը դարնան գեղեցիկ առաւօտներն։ Երկար դիրք ունեցած սէրը կը դերազանցէր դիրք երանութիւն։ Այնպէս կը սիրէր զայն, որպէս թէ ինքն էր մեծահարուստ ժառանգն և նա անտէրունչ որբը։ Գալով իւր վարձակալաց և ծառայից, պատրաստ էին իրենց կեանքը զոհել այդ մանկամարդուհւոյն համար, զոր իրենց «Լիւսի բարի տիկինը» կը կոչէին։

Լորտ Կլէնարվան եւ տիկին Էլլէնա երջանկաբար կ'ապրէին ի Մէլքումի-Քասլ, Սկովտիոյ վերնագաւառաց վեհ եւ մայրենի բնութենէն շրջապատեալ, մաքրամիտներու եւ սօսիներու նեսմատաւոր ծառուղեաց մէջ, յեղը լճակին՝ ուր դեռ կը հնչէին վաղ ժամանակաց պատերազմական երգերն, այն անմոռաց կիրճերուն մէջ, ուր Սկովտիոյ պատմութիւնը դրուած է բազմադարեան աւերակներով։ Օր մը կը մոլորէին ընդարձակ ցանաստաններու և կուսնեաց անտառներու մէջ. ուրիշ օր մ'ալ Ոլէն Լոմոնտի ափերով դագաթներն ի վեր կը մագլցէին, կամ ամայի հովտաց մէջ ձիարշաւ կը ճեմէին, ուսնելով, խելամտելով եւ զբանչացմամբ զննելով այն բանաստեղծական երկիրն, որ ցարդ «Երկիր Ռոպ-Ռոյի» կ'անուանի, եւ այն ամեն հռչակաւոր վայրերը, զորս այնչափ քաջարար երգած է Ուալթէր Սքոթ։ Երկունքը, մուրթը կոխած ժամանակ, երբոր Մաք Ֆարլէյնի կանդեղը վառիլ կ'սկսէր հորիզոնին վրայ, կ'երթային կը յածէին այն վաղեմի բոլորաձեւ ճեմելեաց մէջ, որք առասանց մանեակ մը կը ձեւացնէին Մէլքումի գղեակին պարսպաց շուրջն, եւ անդ խոկուն, անձնամոռաց, և իրրեւ աշխարհի մէջ առանձին, անվատ քարի մը վրայ նըստած, բնութեան խոր լռութեան մէջ, լուսնոյ ժպտոյն ճառագայթից տակ, մինչդեռ գիշերը տակաւ կը տիրէր լերանց աղօտապայծ կատարներուն վրայ, թաղուած կը մնային այն մաքուր սքանչացման եւ ներքին հիացման մէջ, որոյ գաղտնիքը սիրաւոր սիրտերը միայն կրնան ունենալ աշխարհի վրայ։

Այսպէս անցան իրենց ամուսնութեան առաջին ամիսները։ Բայց լորտ Կլէնարվան չէր մոռնար որ իւր կինը մեծ ճանապարհորդի մը դուստրն էր։ Լաւ ինքնիրեն թէ տիկին Էլլէնա իւր հօր ամեն բաղձանքները սիրտէր ունենալ սրտին մէջ, եւ չէր սխալեր։ Տընֆռ չմոռնար, որպէս զի աշխարհի ամենէն գեղեցիկ երկիրները տանի պարսնէնք զլորտ և տիկին Կլէնարվան, Միջերկրականի ալեաց վրայ եւ մինչեւ Արշիպեղագոսի կղզիներն։ Որչափ մեծ եղաւ տիկին Էլլէնայի ուրախութիւն, երբոր այրն անոր հրամանին ներքեւ դրաւ զՏընֆռ։ Արդարեւ կայ աւելի մեծ երջանկութիւն քան պատցնել զիւր սէրն Յունասանի տարալի երկիրներուն մէջ, եւ մեղրալուսնոյ ծաղումը տեսնել Արեւելից գիւթական ծովերուն վրայ։

Սակայն լորտ Կլէնարվան Լոնտրա դնացած էր։ Դժբաղդ նաւաբեկելոց կեանքն ազատել պէտք էր։ Այս պատճառաւ, տիկին Էլլէնա առաւել անհամբերութիւն դդաց իւր ամուսնոյն այս վայրկենական բացակայութեան վրայ, քան թէ տրամութիւն։ Հետեւեալ օրը, լորտին մէկ հեռագիրն ապրդ վերադարձ յուսացուց նմա։ Իրիկունը նստակ մ'ստացաւ, որ երկարացում մը կը խնդրէր։ Լորտ Կլէնարվանի առաջարկները դժուարութեանց հանդիպած էին։ Վաղանդ նոր նստակ, որոյ մէջ լորտ Կլէնարվան չէր ծածկեր զիւր դժգոհութիւն ծովային նախարարութեան դէմ։

Այն օր, տիկին Էլլէնա սրատանջութիւն զգալ սկսաւ։ Երիկուան, երբոր իւր սենեկին մէջ առանձին նստած էր, դղեակին մատակարարը՝ Պ. Հէլլէրթ՝ եկաւ հարցուց իրեն թէ կուզէ՞ ընդունիլ դեռատի աղջիկ մ'եւ պատանեակ մը, որք խօսիլ կուզէին լորտ Կլէնարվանի հետ։

—Այս երկրի բնակիչ են։

—Ոչ, տիկին, պատասխանեց մատակարարը, վասն զի չեմ ճանչեր։ Պալոքի երկաթուղիով եկած են, եւ Պալոքէն Լիւս քալելով եկած։

—Ազաչեցէք որ վեր գան, Հէլլէ՛րթ, ըսաւ տիկին Կլէնարվան։

Մատակարարը դուրս ելաւ։ Քանի մը վայրկեան յետոյ աղջիկն ու պատանեակը տիկին Էլլէնայի սենեակը բերուեցան։ Բայց մ'եւ եղայր մ'էին։ Ա'յնչափ կը նմանէին միմեանց, որ կարելի չէր երկբայել։

(Շարունակելի)

կամուտ, (՝չ թէ դրամագլուխ)։ Իսկ Պարոն Մայեր այնչափ հարուստ չէ։ քան որում տարին 5,700,000 ֆրանք միայն կրնայ վատնել։ ։ ։

ՄԵՆԱՄԱՐՏ. Դերմանացի սպայից մէջ մենամարտի դէշ սովորութիւնը շատ տարածուած է. բայց անցեալ շաբթու մէջ ի Բոլոնիա տեղի ունեցած մենամարտ մը բացառապէս բարբարոսական հանգամանք մը կը կրէր։ Դերմանացի սպայ մը, գարնիզոնատունէ մը մեկնելուն, սխալմամբ իւր գլուխը գերած էր ուրիշ սպայի մը գլխարին։ Ասոի ծագեցաւ վիճաբանութիւն մը, որուն յաջորդեցին հայհոյութիւնք, մինչեւ որ երկուստեք յայտարարուեցաւ թէ իրենցմէ միայն տրեամբ միայն կարելի էր գոհացում տալ վիրաւորեալ պատուոյն։ Հետեւապէս որոշուեցաւ տարճանակով մենամարտ մը։ 15 քայլ հեռաւորութեամբ կրակ պիտի ընէին, բայց մինչեւ 5 քայլ կրնային մօտենալ իրարու։ Արդ, ըստ ոմանց 12դ, ըստ այլոց 17դ կամ 27դ դնդակին էր որ սպայից մին ստացաւ մահացու վէրք մը։ Ինչպէս կ'երեւի, այս քայլ սպայից գնտակագործութիւն մասին ունեցած «ճարտարութիւնը» կը հաւասարէր նոցա ծայրագոյն վարպետութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տ. ՅՈՒՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈՏՐԻԱՐՔԻ

Կը լսենք թէ, Դատական Նախարարութենէն յեսոյ Բարձ. Մեծ–Եպարքոսն եւս օրինաւոր գտած լինելով մեր Պատրիարքական ընարութիւնն, հաստատման համար այսօր կամ վաղը Կայսերական Պալատը պիտի ներկայացնէ զայն։

Տ. ԵՍԱՅԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Ամեն. Տ. Եսայի Պատրիարքը ծանուցած է առ Դեր. Տեղապահ Հայրն թէ առաջիկայ հինգշաբթի մասդիր է մեկնել Կ. Պոլսէ և վերադառնալ Յերուսաղէմ, ուր Ն. Ամենապատուութիւն առիթ կ'ունենայ խորհրդակցելու նորընտիր Պատրիարքին հետ, որ քանի մը տարիներէ հետէ կը կառավարէր Երուսաղեմի վանքն, և իրայ վիճակին ու վանքին հաշուոյ վերահասու լինելու լիապէս։—Դեր. Տեղապահ Հայրը Վարչութեան պիտի հաղորդէ Ն. Ամենապատուութեան ղեկուցումը։

ՏԵՂԱՊԱՀ ՀԱՅՐՆ

Անհիմն է այն լուրը թէ Պատրիարքական Տեղապահ Հայրն անցեալ օր Բ. Դուռը գնացեր և Բարձր. Մեծ–Եպարքոսին հետ տեսակցեր է։

Ն. Դերապատուութիւն մասդիր է վաղը Բ. Դուռն երթալ և Դատական Նախարարի Փոխանորդ փաշային հետ տեսակցիլ, ամենանական դատերու դէմ եղած ինչ ինչ դժուարութեանց վրայ խորհրդակցելու համար։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Ինչպէս որ ծանուցած էինք արդէն, Ազգային Վարչութեան Բաղաքական ժողովը դումարեցաւ այս չորեքշաբթի օր ի Դալաթիա, ընդ ատենապետութեամբ Վսեմ. Մաղսուա Ս. Պէյի, յեսոյ քանի մը թաղային և յարաբերական ինդիրոց կարգադրութեան, հետեւեալ անօրինութիւններն բրաւ։

1. Ընթերցաւ Ազգային ժողովոյ Մայր Դիւանի կողմէ ստորագրեալ երեսս պաշտօնագրեր, որոց մին՝ Երուսաղեմայ պարտուց բարձման եղանակի մասին Ազգային ժողովոյ վերջին նստին մէջ տրուած որոշումը կը հաղորդէր հանդերձ Մէրեէմ–Դուլի էֆէնտիի բանաձեւով։ Երկրորդը՝ նորընտիր Ս. Պատրիարք Հայրը Կ. Պոլիս բերելու համար յերուսաղէմ դրկուելիք հրաւիրակաց ընտրութիւնը Մայր Դիւանին և Վարչութեան Խառն ժողովոյ յանձնուած լինելը կը ծանուցանէր։

Ժողովն, յեսոյ ընթերցման սոյն պաշտօնագրոց, որոշեց յառաջիկայ չորեքշաբթի օրը Խառն ժողովն ի նիստ հրաւիրել Երուսաղեմայ պարտուց բարձման համար Ազգային ժողովոյ ընդունած եղանակը թէ դաւառաց և թէ Կ. Պոլսոյ մէջ անմիջապէս գործադրելու միջոցները խորհելու և զարժանն որոշելու համար։

Նմանապէս նոյն օրն Ազգային ժողովոյ Մայր Դիւանը պիտի հրաւիրուի, Խառն ժողովոյ հետ համաձայնութեամբ հրաւիրակաց ընտրութիւնը կատարելու։

2. Տիրիկի ազգային Լոքէֆներուն համար կարգեալ քննիչ յանձնախումբն իւր պաշտօնն տարուած և տեղեկագիր մը մատուցած լինելով Ազգ. Վարչութեան, ժողովն ի նիստ առաւ զայն և յանձնախմբին քննութեանց արդեան վրայ հարկ զգաց հիմնական տեղեկութիւն մ'ընել կալուածոց հասութիւն մատակարարութեան եղանակին նկատմամբ։ Հետեւաբար նոր մասնախումբ մը կազմեց, պաշտօն տալով նմա ծրագիր մը պատրաստել այս մասին։

3. Եգիպտոսի նախկին առաջնորդ Դեր. Մեսրոպ եպիսկոպոսի պահանջից խնդրոյն համար որոշեալ իրաւախոհութեան գործադրութեան վրայ մինչեւ ցարդ պաշտօնական տեղեկութիւն մը հաղորդուած չլինելով ի Պատրիարքարան, որոշեց տեղեկութիւն խնդրել Դահիրէի դաւառական Ազգ. Վարչութենէն, իմանալու համար թէ վճարումը կատարուած է և թէ ազգային կալուածոց վրայ գրաւած արդելքները (սեւեռիրոյ) վերցուած են։

4. Հրաժարեալ և վիճակաւ դադարեալ Երեսփոխանաց տեղ նորոգ ընտրութեանց համար ժողովն որոշեց հրաւանագ ղրկել Հարի եղած տեղերն, յանձնարարելով որ ընտրութիւնը փութով կատարուին։

5. Ցնեասական Թորգրդոյ կողմէն առ Բաղ. ժողովը մատուցեալ քանի մը տեղեկագրոց ընթերցումէն յետոյ, քանի մը անօրինութիւններ ըրաւ։

Աւասիկ Բերայի Ս. Յակոբեան ձրի վարժարանին ի նպաստ անցեալ շաբաթի դիշեր տրուած պարահանդէսի հասոյթից մասնամասնութիւնքը։

Վաճառեալ տոմսակք 857 ոսկի, հանդանակութեան արդիւնք 287 ոսկի, օթեակներէն 160, Պլիթէէն 23, գումար 1327 օսմանեան ոսկի։ Այս գումարին մէջէն զեղչելով ընդհանուր ծախքն, որ 300 ոսկւոյ կը հասնի, զուտ արդիւնք մնացած է 1027 ոսկի։

Ուսումնական խորհրդոյ Խր նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Խորհուրդն զբաղեցաւ կարգ մը անհատական խնդիրներով և որոշեց յաջորդ նիստն, որ տեղի պիտի ունենայ փետր. 24ի հինգշաբթի օրն, յստակացնելու կրթական ծրագրի մասին ընթերցման և Պետական կրթական սրբոց խնդրոյն նկատառման։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱԲԲԱ. ՓՕՆՍՊԱՆԹԻՆ

ՍԻՐԱԿԷՊ Լ. ՀԱԼԻԼԷԻ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՕՐԻՈՐԳ Ե. ՕՏԵԱՆ

Պաղատինեան (Արամեան) տպարանէն յատուկ ինամով իւրոյս ընծայուած այս սիրավէպը Ֆրանսական ժամանակակից գրականութեան չքնաղագոյն արտադրութիւններէն մին է։ Այս գործը մեծ տիրապետ պիտի կարդան ամէն անոնք որք վիպական գրուածներու մէջ արուեստակեալ զգացումներէ աւելի լեռնականութիւն կը մտանեն և անպարկեշտ նկարագրութիւններէ աւելի բարոյականութիւն։ ուստի նա արժանի է իւր տեղն ունենալ ամէն ընտանեաց մատենադարանին մէջ, իբր անոր աղնուագոյն զարդերէն մին։ Թարգմանութիւնն յոլոված է հաւատարիմ ընագրին գեղեցկութեանն, և բանաստեղծաց մասնաւոր ուշադրութեամբ պիտի արժանանայ իւր հարազատութեամբ և բառերու և ոճերու խղճամիտ ընտրութեամբ։ Ազնիւ թարգմանչուհւոյն եղբօր, Վսեմ. Օտեան էֆէնտիի ոսկեգնիկ դրչէն եղած ընդարձակ յառաջաբան մը վայելչապէս կ'արտայայտէ գրքին իսկական արժանիքը, և անհամեմատ փայլ մը կուտայ այս հրատարակութեան, որ ձօնուած է իրենց առաջին հօր, բարեյիշատակ Օտեան Պօղոս Աղայի անուան։

Կը ծախսուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով, ի գին 10 դրուշ։

Կեդրոնատեղին է Արամեան տպարանը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Ադրիանուպոլսոյ վերաբնակիչ ատենի նախագահ ընդհանուր դատաւոր Մահմուտ պէյ՝ Պոլսոյ նախագահ ատենի դեր–նախագահ անուանեցաւ։

Ամասատանի ատենի քարտուղար Մուխլիս պէյ՝ Պոլսոյ նախագահ ատենին օգնական դատաւոր անուանեցաւ, և փոխարան Միքայէլ էֆէնտի, Օսմանեան Արչիպեղագոսի Ցարրոթ դաւառակի նախագահ ատենի նախագահ։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ սրտաբին գործոց նախարարութեան հիւպատոսական գործոց դիւանատան անօրէն Նուրէտտին պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ Ընդհանուր մատակարարութեան երկրորդ ճիւղի առաջին հաշուակալ Բիրա էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան, հանքաց երկրաչափ Ամբրոս Բոլան էֆէնտիի։

Բարձր. Մեծ–Եպարքոսը Բ. Դուռը չգնաց երէկ։

Անգլիական դեսպանատան զինուորական կցորդ Թրոմբը հաղարապետն երէկ դարձեալ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի հետ։

Երէկ ծանուցինք թէ աւստրիական դեսպան Պարոն Բարիչէ չորեքշաբթի օրը պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Վսեմ դեսպանն այս առթիւ Ն. Կ. Վեհափառութեան յայտնեց Ցրանց Եռակի կայսեր կողմէ ուղղակի իրեն յանձնարարուած կարեւոր դեկուցում մը։

Այս տեսակցութեան առթիւ քանի մ'օր առաջ միջադէպ մը պատահած էր Բ. Դրան և Աւստրոյ–Հունգարական դեսպանատան միջև, որ թիւրիմացութեան մարդիւնք լինելով, արուած բացատրութեանց վրայ դադարեցաւ բարեբաղդաբար։ Բարիչէ կոմսն անցեալ երեքշաբթի օր Կայսերական պալատն հրաւիրուած էր, սակայն վերջին պահուն իմաց տրուեցաւ նմա թէ Վեհ. Սուլթանը չպիտի կրնայ ընդունիլ զինքը նոյն օրն։ Ի վերջոյ յայտնուելով թէ այս յետաձգման պատճառը Ն. Կ. Վեհափառութեան թեթեւ մէկ անհանգստութիւնն էր և թէ Ն. Վեհափառութիւնը փութացած էր հրամայել որ Պ. Բարիչէի դեսպանատունէն մեկնելէն առաջ իմաց տրուի այս յետաձգումն Վսեմ. Վեհմութեան։ Այս հրամանաց գործադրութեան մասին միայն թիւրիմացութիւն մը տեղի ունեցեր է, կրսէ Ֆար, և այժմ միջադէպը փակուած լինելով, ամենայնայնպէս յարաբերութիւնք կը տիրեն երկու պետութեանց միջև։

Սէլանիկէն կը գրեն Օսմանը լրագրոյն թէ Մակեդոնիոյ կարծեցեալ հարատարութեանց դէմ Ցունաց կողմէն տրուած հերքումները ծաղուն նիթ եղան Ալբէնի լրագրաց։ Բայց Ցոյներն այդ լրագրաց յօդուածներն հեգնութեամբ կը կարդան այժմ։ Այդ զրպարտութիւնք ոչ միայն Ցունաց, այլ և Պուլղարաց կողմէն իսկ հերքուեցան, և նոյն իսկ եւրոպական Տէրութեանց կողմէ զրկուած յատուկ քննիչներն ստուգեցին թէ ի՛նչ ստահան ստտ ու անիրաւ էին այդ հարստահարութեանց խօսքեր։

Այս առաւօտ Մայրաքաղաքիս Պարսկական դեսպանատունն հասած հեռագրէ մը կը տեղեկանամք թէ պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին Խան իւր ուղեկիցներով Պարթում հասեր է ողջամբ, և անտի պիտի չարուեն նակէ դիւր ուղեւորութիւն։

Ֆրանքֆորթի ստեղծանութեան տեսուչ Պ. Ֆիլիպ Ալֆոնս Մայր Շվարցենթէն որ չարաթէ մ'ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, այսօր Պրուսա ուղեւորեցաւ։

Այս առաւօտ աւստրիական շոգենաւով Պիրէնէն մայրաքաղաքս եկան գերմանացի Հարրի Ուէնքերմ կոմսն և ծաղէթ Վալթշէֆ դնդապետն, որք դրօսանաց ուղեւորութիւն մը կը նեն, և Օթել ոը Պիզանսի օթեւանն լիցան։

Ստուգեցինք թէ Փարիզի Օսմանեան Պանքային ճիւղին ներկայացուցիչ Պ. Պէրմէ, որպ համար Օսմանբէն առնուով գրած էինք թէ Փարիզ ուղեւորած է, մայրաքաղաքս կը գտնուի դեռ և առտ մնալու մտադրութիւն ունի։

Երկաթուղեաց մրցման գործն Օսմանեան Կայսերական Պանքային յանձնելու համար Նախարարաց խորհրդոյ կողմէ Կայսերական Պալատը մատուցեալ տեղեկագիրն, որ երկու անգամ Կայսերական պալատէն Բ. Դուռն և անտի պալատ վերադարձուած էր, նախընթաց օրը դաձեալ Կայսերական պալատէն Բ. Դուռը ղրկուեցաւ քանի մը կէտերու քննութեան համար։

Պրուսայէն առնուած տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ դաւառին կուսակալ Նազիֆ փաշա, որ ծանրապէս հիւանդացած էր վերջին ժամանակներս, ապաքինելու վրայ է։

Զէրվանի եղբարք հրատարակեցին իրենց ընդարձակ տարեցոյցն ԷՆՏԻԲԱԹԷՕՐ ՕԹՈՄԱՆ որ իւր հատատուութենէն ի վեր ամէն տարի նորանոր յաւելուածներով և բարեփոխմներով կը ճոխանայ։ Այս կարեւոր գործ վեց մասի բաժնուած է։ Առաջնոյն մէջ նշանակուած են Կ. Պոլսոյ վարչական բաժանումները, վարչական մարմինները, կառավարական պաշտօնատուներ, շոգենաւային ընկերութիւնք, թղթատարութիւնք, Բէյիք, Ջրի ընկերութիւնք, կրօնական հասարակութիւնք, դպրոցական ընկերութիւնք, երկաթուղիք, հանրակառք, թիւնէլ։ Այս ամենուն վրայ մանրամասն և մեկին տեղեկութիւնք ամփոփուած են։

Երկրորդ մասը կը պարունակէ Կ. Պոլսոյ հասցէներու ընդհանուր ցուցակն։

Երրորդ մասը կը պարունակէ վաճառատանց, արուեստաւորաց, դրծակալութեանց, դրամատանց, վարժարանաց, լրագրաց, բարեգործական հաստատութեանց, և այլ ամէն կարգի և ամէն աղգի հաստատութեանց ընդհանուր ցուցակն այբաւրենական կարգով։ Նմանապէս Ղալաթիոյ խաներու և բերդի շիտակ ճանբուն վրայ գտնուած վաճառատանց հասցէներն։

Չորրորդ մասին մէջ նշանակուած են Թուրքիոյ բոլոր դաւառաց անունք, մէն մի դաւառի վարչական բաժանումներով և վաճառականաց, արուեստաւորաց և հանրային հաստատութեանց հասցէներով։

Հինգերորդ մասին մէջ կան տեղեկութիւնք Ռուսիոյ, Ցունաստանի և Բուլղարիոյ վրայ։ Գործոյն այս մասն, որ նոր աւելցած է այս տարի, յոյժ կարեւոր տեղեկութիւններ կը պարունակէ, որք ամէն կերպիւ կրնան օգտակար լինիլ Թուրքիոյ ընթերցողաց։

Վեցերորդ մասը կը պարունակէ Եւրոպիոյ գործարանաց հասցէներն, յորում բաղում մեքենայներու, երկրագործական և այլ գործիներու պատկերներ ալ կան։

Գործոյն վերջը գրուած է կանոնաւոր ցուցակ մը, որոյն շնորհիւ ընթերցողը գիւրաւ կրնայ գտնել իրեն պէտք եղած գլուխն ու տեղեկութիւնները։

Ճոխ և գեղեցիկ տպագրութեամբ, քանի մը մասերը գունաւոր թղթերու վրայ տպագրուած, փառակազմ հատոր մ'է, մօտ 900 երեսէ բաղկացեալ։

Ցուսալի է որ ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ևս մեծ ընդունելութիւն պիտի գտնէ Զէրվանի եղբարց սոյն կարեւոր աշխատութիւն։

Բարի–Պուրս եղնական լրագրին հետեւեալը կը գրէ օսմանեան Բէյիքի նկատմամբ։

«Առաջին տարուայ դէնքը կը պատրաստուի փետրուարի վերջը։ Յայտնի է թէ առաջին տարուան գործողութիւնը բնականաբար գործողութեան մը սկզբնաւորութեան հետեւանքները կը կրեն։ Նախկին գործարաններէն մը նեցած ծախսոտք կարծուածէն աւելի մեծաքանակ էին։ յետոյ ծախսոտի պատրաստութեան մասին դժուարութիւնք ծագեցան, և քիչ վերջը դերանօրինութիւն մը հաստատուեցաւ։ Այլ ամենէն աւելի ազդեցութիւն ընողն է Ցունաստանի և Եգիպտոսի միջև կնքեալ առեւտրական դաշնադրութիւնն, որ Եգիպտական հրապարակը բացաւ հելլենական ծխախոտներուն առջեւ։ Կը յիշուի թէ Բ. Դուռն ի զուր բողոքից այդ դաշնադրութեան դէմ, որ մեծ ցաւ կը պատճառէր Օսմանեան Բէյիքին։ Երբեմն օսմանեան ծխախոտ միայն կը վաճառուէր յեգիպտոս, և ասով տարեկան 3 միլիոն ֆր. մաքսատուրք կը գոյանար. այս մաքսատուրք Բէյիքին կը պատկանի, որ անոր պակասութենէն ցնաստեցաւ։ Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն կը փոխարինէր այս մասնակցութեան համար։ Սակայն այս կարգադրութիւն վերջնապէս ստորագրուած չէ, և հարկ է որ ներկայ տարւոյ հաշուեցոյցին փակուելէն առաջ ստորագրուի։ Այս կարգադրութեամբ Բէյիքի ներկայ տարւոյ եկամուտներն յաւելում մը պիտի ունենան»։

Նկատելով որ Փորը–Ասիոյ զանազան կողմերը բաղում հնութիւնք կան որք ուսումնասիրութեան նիւթ կը մատակարարեն, դիտաւորութիւն կայ անգլիական վարժատուն մը հիմնել Իզմիրի մէջ։ Միանգամայն մեծ մատենադարան մը հաստատել այդ քաղաքի մէջ։

Կայսերական կառավարութիւնն Օսմանեան Պետութեան 1880–1884 տարւոյ դատական վիճակագիրն օտար տերութեանց դատական նախարարութիւններուն յղեց։

Առեւտրական և երկրագործական նախարարութեան հրաւիրանօք՝ Իզմիրի հանքային վարչութեան պաշտօնատարներն Կարապետ էֆէնտի մայրաքաղաքս եկաւ։

Խասգիւղի ընակիչք աղերսագիր մը տարով Բ. Դրան՝ խնդրելը են որ հրամանգ տրուի Ռոկիզիւրի շոգենաւային ընկերութեան, որպէս զի շոգենաւը Խասգիւղի հին նաւահանգիստն ալ հանդիպին, որ ժամանակէ մ'ի վեր երեսի վրայ մնացած է։

Վառնայի աւստրիական նախորդ հիւպատոս Պ. Բէրէյտա, որ Ալէքսանդրիոյ հիւպատոս անուանած, է և քանի մ'օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, այսօր իւր նոր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

Երկուշաբթի օրը ժամ տասնումէկին միջոցները Գում գապու Հիսար–Ցիպլի կոչուած տեղը վիրաւորուած գտնուեցաւ Լանկայի ատաղձագործ Յակոբ անուն անձ մը, որ չէր գիտեր թէ ո՛վ էր զինքը վիրաւորողն բան որում արբեալ վիճակի մէջ էր։ դաս միայն յայտարարեց թէ ցերեկին Հայրապետ աղուն անձի մը հետ ի միասին խմած է։ Հայրապետ փոխած լինելով, ոստիկանութենէն կը փնտռուի։

Փիլիպէի համանուն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Տիկին Սբոպէլէֆի սպանութեան մեղսակիցներէն Պոլճիա և հռչակաւոր աւազակ Մարսիա, որք Փիլիպէի բանտին մէջ կը գտնուին, ուրիշ քանի մը բանտարկելոց հետ միաբանելով փորձ փորձեցին բանտին պատը ծակել և փախչիլ։ բայց իրենց այս խորհուրդն երեւան ելնելով զգուշական միջոցներ ձեռք առնուեցան։

Սերաստիայէն Օսմանը լրագրին կը գրեն։

Հոս գաղթականաց ժամանումն և խճուղեաց շինութիւնն Անատոլուի վիճակը կերպարանափոխ ըրին։ ուղտերով և ջորիներով բեռ փոխադրելու ժամանակն անցաւ այլ ևս։ գաղթականներն խճուղեաց վրայ բանեցնելու համար այնպիսի թեթեւաշարժ կառքեր շինեցին, որ ասկէ առաջ մեր գործածած կառքերը, զորս զոյգ մը եզներ հագիւ կրնային քաշել, անգործածելի եղան։ Նոր շինուած ճանբայներու շնորհիւ անցեալ տարի այս կողմերէն մինչեւ Սեւ ծով ցորեն ղրկեցին։ յառաջիկայ տարւոյ մէջ Սեւ ծով մեծ քանակութեամբ ցորեն տանելու համար այժմէն պատրաստութիւնք կը տեսնուին։ Գաղթականք շատ մը խանութներ բացին, ուր շարունակ կառքեր կը շինեն։ գան դի՝ մինչեւ որ Անատոլուի մէջ երկաթուղիներ չինուին, մեր երկաթուղին խճուղիները պիտի լինին, մեր կառախումբը կառքեր և մեր շոգեգործքն՝ եզներ ու ջորիներ։ Բայց որովհետեւ Անատոլուի մէջ գտնուած եզները մանր են, փափաքելի է որ Կայսերական կառավարութիւնը Բուլղարիէն եզներ դրկէ հոս, որպէս զի մեզ ալ ունենանք այն խոշոր եզներէն, որոցմէ քանի մը հատ բերուեցան հոս գաղթականաց միջոցաւ, և ամենուն ուշադրութիւնը դրաւեցին։

Բէյիքի ընկերութեան վարչական խորհուրդն իւր նախընթաց ատուրնրատի մէջ չրջիկ քննիչ անուաներ է կնասարեայ ճիւղին անօրէնն և Իզմիրի ճիւղին հաշուակալն։ Այս դատական քանի մը հաշուակալ քննիչք կարգեցան, որք են՝ Պ. Պ. Իրմոր, Իզման, Մարնիկ, Բոլլա և Բորրի։

Ցիշեալ խորհուրդը իւր միւսնոյն նստին մէջ որոշեց ծխախոտ վաճառողաց տրուած 0|0ին 8 չահը 0|0ին 10 բարձրացնել։

Պ. Պլիմէնֆիլտ, որուն յանձնուեցաւ Իզմիրի և Ամասիոյ դաւառաց Բէյիքի տնօրէնութիւնն, երէկ Իզմիր ուղեւորեցաւ մայրաքաղաքէս։

Կը լսենք թէ Բէյիքի գործարանին մէկ կամ մը ծագեր է երէկ։ խուսմ մը հրեայ գործաւորք, որք ճանբուած էին, ուզեր են բանութեամբ ներս մտնել և աշխատիլ։ գործարանին պահապանք հարկադրուեր են քանի մ'ոստիկան բերել տալ, և այսու բաւական շփոթութիւն ծագեր է։

Տէտէ Աղաճէն փետրուար 10 թուով հետեւեալը կը գրեն առ Մոնիթէոր։

Տիմէթոքայի կառավարիչ Եորկի փաշա ամսոյս 8ին Տէտէ–Աղաճ եկաւ, կառավարական պաշտօնատան մէջ հաստատուեցաւ։ Ամենայն ինչ կարգադրեցաւ։ Ամենայն ինչ կարգադրեցաւ։ Ամենայն ինչ կարգադր

Բերլին մէջ		—
Ամս. առտու բացուեցաւ Գ. Կ.		75 10
Կէս օրին		75 22 1/2
Հեվալեսիդ		15
Բեգբր գօնսոլիտեի		—
» իւնիֆիեի		—
Փոխառութիւն 1863	ֆր.	79
» 1865	»	59
» 1869	»	52
» 1873	»	46 50
Պոն տիւ Թրէզոր	Անգլ. Լ.	22 50
Բուէնոսիրէսի երկաթուղի	ֆր.	46 25
Օպլիկասիոն տը Բրիսիրիթէ	»	—
Բամենեթուղթ Լաւրիսմի	»	70

ԲԱՆԿԵՆԵՏՈՒՄԸ

Սօսիէթէ Ժենէրալ	Գ. Կ. Անգլ. Լ.	3 15
Ֆրէսի Ժենէրալ	» » Օսմ. Լ.	6 30
Պանք տը Գոնս	» » »	5 20
Սօս. Շանժ է վալէօր	» » Օսմ. Լ.	3 24
Թրամուէյ	» » »	270

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Բօլ Խմբերիալ	»	90 20
Ֆրիմկց	»	31 25
Ռուսկի թղթադրամ	»	8 60
» արծաթ	»	89 15
Ֆիորին	»	9 3
Մէջտ. արծ. (տարբ.)	»	108
Վեցնոց	»	102 35
Հինգնոց	»	102 35
Մէկթալիք	»	99
Պրնռ	»	860
Թղթադրամ	»	3000

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 19 փետրուար ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ		
Անգլ. քօնսոլիտ գոցուեցաւ		98 13/16
Օսմ. բացուեցաւ		17 8/16
» » գոցուեցաւ		17 1/4
Միացեալ կրուբ 1		36 1/4
» » 2		20 1/2
» » 3		17 1/4
Փոխառութիւն 1877		83 1/4
Պանք Օթոման		13 7/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)		96 3/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)		67 1/2
» առանձն. (բրիմիէժիէ)		88 3/8
Տոյրս Սանիէ		65 3/8
Ֆօնսիոլ (փոխառ. Բոչիլտ)		87
Հունգարական պարտաթուղթ 1877		—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		—
Վիեննա, 19 փետրուար ժամ 4 երեկոյ		
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		124 50
Օսմանեան երկաթուղի		22 70
Բարիզ, 19 փետրուար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ		
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	բաց	109 75
» » 3 %	բաց	81 45
Օսմանեան քօնսոլիտ բացուեցաւ		17 57 1/2
» » գոցու. գ. կ.		17 65
Միացեալ պարտք Սերի Բ.		21 25
» » Գ.		17 65
» » Դ.		— —
Օսմանեան երկաթուղի		47 12 1/2
» Բէժիի բամենեթուղթք		510
Պանք Օթոման		600
Գրէսի Լիոնէ		557 50
» Ֆօնսիէ գ. կ.		1337 50
Բամենեռոմ Լիոնի (գուբ. կար.)		1265
Սուէզի ջրանցք	Բաժնեգրում	1953 75
Ռուսական 5 % 1877ի (գ. կ.)		99 3/4
Իտալական Ռանթ (գ. կ.)		98
Եգիպտական միացեալ գոց		345
Սպանիական (արտաքին) (գ. կ.)		62 1/4
Բրիտանիէ թուղթ		412 50
5 % Հէրզական (գ. կ.)		350
Զէք Լոնտոնի վրայ		25 37

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Փետրուար 19 ժ. 10, վ. 45

Ֆրանս. Ռանթ, 4 1/2 %		109 76 3/4
Օսմանեան »		17 50
Եգիպտական միացեալ		344 37 1/2

ՏՕԳԻԷՕՐ ՄԱԳՈՒՍՏՈՍ ՇԻՐՈՒԷԹԵԱՆ

Վ. ԿԱՑԵԱԼ ԲԱՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

ՓԱՐԻԶԻ

Իր բնակութիւնն հաստատած լինելով ԲԵՐԱ, ՊԷՊԵԱՐ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 13, պատիւ ունի ծանուցանել արդէն հասարակութեան թէ ամէն օր, կէս օրէն վերջ, տանկական ժամն 3էն մինչեւ 10 կընդունի ամէն տեսակ հիւանդներ, ինչպէս նաեւ մանկաբարձական քննութեանց կրօտ և այլ հիւանդութեանց ենթակայ կիներ։

Տօքթէօրը բացի սոյն ժամերէն կը գտնուի չորեքշաբթի և շաբաթ օրերն առաւօտեան ժամը 4 1/2 էն մինչեւ 6 1/2, Պոլիս Աքսէրայ Լայլի Եէշիլ Թուլուգիստ թիւ 101 Փափազեան էֆէնտիի դեղատան և երկուշաբթի, հինգշաբթի օրերն ալ առաւօտեան ժամը 4 1/2էն 6 1/2 Պոլիս, Պահչէ դարս Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղատանը։

Իսկ երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, մինեւ կէս օր, Գալաթիոնմուք, Իսրայէլ էֆէնտիի դեղատանը։

Ցիրեալ Տօքթէօրը պատրաստ է միշտ և ամէն տեղ ձրիաբար դարմանել իրեն դիմող կարօտ հիւանդներն, ինչպէս նաեւ աղքատ ծննդաբերներու քով երթալ և հարկ եղած դարմանն ընել անձնուիրաբար։

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ԲԱՂՈՒԱԾ

ՌՈՍՈՄԹՈՑ

Փետրուար 5. — Վարդանանց հանդէսը վայելչապէս կատարուեցաւ քաղաքիս երկու թաղերու մէջ։ Ս. Թադէոսի կողմն՝ հանդէսն տեղի ունեցաւ վարժարանի սրահն, ընդ նախագահութեամբ Արժ. Վահան վարդապետ Յակոբեանի, ուսանող աղայոց և աղջկանց ոտանաւոր և արձակ արտասանութեամբ և յարմար երգերով, զորս կը նուագէր Նորակազմ նուագածուց հայ խումբն։ Այս հանդիսի երեւոյթն՝ որ կը տարբերէր նախընթաց տարիներէ՝ եղաւ հաճոյական թէեւ բացառիկ՝ դպրոցի սրահին մէջ կատարուելովն։

Ս. Խաչի հանդէսը կատարուեցաւ նոյն եկեղեցւոյ տաճարին մէջ ի ներկայութեան քահանայից դասուն, բազմաց երեւելեաց, բաւական թուով արանց և բազմաթիւ կանանց։ Ուսուցչիչ Արշամ Մուրատեան բացաւ հանդէսն առենախօսութեամբ մը՝ այնուհետեւ տղայք եւ աղջկունք կարդաւ արտասանեցին տաճառօտ ոտանաւոր գրուածներ և երգեցին քնարք երգեր, որոցմէ վերջ՝ օգնական ուսուցիչ Պ. Յարութիւն Կարապետեան ընթերցաւ մի գրաւոր նկարագրութիւն Վարդանանց պատերազմին։ Իրեն յաջորդեց Պէրպէրեան վարժարանի նախկին շրջանաւարտ ուսանող Յովհաննէս էֆ. Եէկէնեան, որ համառօտիւ ի վեր հանեց Վարդանանց գործէն յառաջ եկած արդիւնքն և նորա մեզ մատուցած բարոյական մեծ դասն։

Հուսկ, Արժ. Անդրէաս Աւագ քահանայ բարեմաղթութիւն ըրաւ Օգոստոս Սուլթանին թանկագին կենաց համար, և եղբայրասիրութեան յորդոր ուղղելով՝ յատուկ օրհնութեամբ մը փակեց հանդէսն։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Յունուար 27. — Վեց տարի յառաջ Լիոնցի Միւսիւ Կինէ անուն վաճառականը, Երուսաղէմ ուխտի եկած ժամանակ կը հիւանդանայ՝ նոյն միջոցին կ'ուխտէ հիւանդանոց մը շինել, եթէ առողջանայ։ Արդարեւ առողջանալով իւր Յոպպէ վերադարձին անգամ մը ծախու կ'առնու, որոյ վրայ վերջին տարիներս ԺԲ Լուդովիկոսի անուան մատուռ և հիւանդանոց մը կառուցանել տուաւ։ Մօտ օրերս Յոպպէ գալով հիւանդանոցին բացման հանդիսին ներկայ գտնուեցաւ։ Հանդէսը տեղի ունեցաւ Յունուար 17ին ընդ նախագահութեամբ տեղւոյս Լատինացւոց պատրիարքին որ յատկապէս սոյն հանդիսին նախագահելու համար Յոպպէ գացած էր։ Հանդիսին ներկայ էին օտար տերութեանց ներկայացուցիչք և տեղւոյն կառավարութիւն բարձր աստիճանաւորք։

—1881ին երբ Ռուսիոյ իշխանաղունը (ներկայ կայսեր եղբարը) ատ կը գրտնուէին, կ'որոշեն Զիթենեաց լերան տաճարոց Գեթսեմանիի պարիզին մօտ գեղեցիկ մը ծախու առնուլ և ի յիշատակ իրենց հանգուցեալ մօր՝ Մարիամ Մագդաղենացիի անուանը մատուռ մը շինել տալ։ Իրենց այս որոշման կարգադրութիւնը կը յանձնեն տեղւոյս ռուս հոգեւոր իշխանութեան պետ Արշիմանդրիտ Անթիմին, որ մեծ դժուարութեամբ յաջողեցաւ յանկացած վայրը մեծակալ գումարով մը ձեռք ձգել։ Մօտ օրերս Բեգրսպուրգի մէջ Պաղեստինու ընկերութիւն մը կազմուած ըլլալով վերոյիշեալ իշխանաղուն Մատրան շինութիւնը նոյն ընկերութեան յանձնեցին, և այս պատճառաւ նոյն ընկերութեան անդամներէն Թրիթօֆ անուն զօրավարն ատ ժամանեց, յատկապէս մատռան հիմնարկութեան հանդիսին ներկայ գտնուելու։ Հիմնարկութեան արարողութիւնը ամսոյս 24ին կատարեց տեղւոյս Յունաց Սրբազան Պատրիարքն ռուսերէն լեզուաւ։ Հանդիսին ներկայ էին Ռուսաց ընդհանուր Հիւպատոսն իւր բոլոր պաշտօնեայներով, զօրավար Մանսուրօֆ, զօրավար Թրիթօֆ, տեղւոյս կառավարիչ Բաւուֆ փաշան, ինչպէս նաեւ խուռն բազմութիւն ռուս և յոյն ուխտաւորաց։ Հոգեւորական արարողութիւնը կատարուելէ զետի, ըստ առաջարկութեան Ս. Պատրիարքի նախ Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտի կենաց և ապա բստ առաջարկութեան կառավարչին՝ Ռուսաց կայսեր և կայսրուհւոյն կենաց համար բաժակներ պարպուեցան։

—Մինչեւ ցարդ Յորդանանու դեւերն միւս կողմը անցնելու համար նաւակ մը կը գործածուէր. կառավարութիւնը տեսնելով նաւակի անյարմարութիւնն և անբաւականութիւնը, որոշեց տախտակեայ կամուրջ մը կառուցանել տալ։ այս մասին պէտք եղած հրամանը ստանալէ յետոյ Նաֆլէի ճարտարապետի հսկողութեամբ կամուրջը շինուելով ամսոյս 15ին բացուեցաւ մեծ հանդիսիւ։ Ներկայ էին Վսեմ. Բաուֆ փաշան, խուռն բազմութիւն պաշտօնատարաց, ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ, Գերմանիոյ, Անգլիոյ և Ամերիկայի հիւպատոսներու թարգմաններն։ Կամուրջին երկայնութիւնն է 45, բարձրութիւնն 5, իսկ լայնութիւնն 3 1/2 մեթր։ Եղած ծախսը 1200 օսմանեան ոսկի կը հաշուի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ՍԼԱՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մինչ Ռուսիա իւր հպատակ մեծ և փոքր ազգութիւնները կլանելու համար ամէն տեսակ միջոցներու կը դիմէ, բռնակալութեան զօրութեամբ նոցա ազգային ուսումնարանները կ'ոչնչացնէ, անհատականութեան և ազգայնութեան իրաւունքները խիստ նեղելով՝ Գերմանիան ալ կ'ամփոփէ, և ցեղական առանձնայատկութիւնքն բոլորովին բնաջինջ ընելով՝ ռուսական լայնածաւալ կայսրութեան մէջ բնակող ամէն ցեղերէն լեզուով և կրօնքով մէկ ազգ մը կազմել կ'ուզէ՝ սլաւական ցեղին հզօր դիրք մը տալու համար, միւս կողմանէ ալ գերման քաղաքագէտներն ի նկատի առնելով Գերմանականութեան և Սլաւականութեան քաղաքական ներկայ վիճակը, առանցնայ ապագայ կացութիւնը խիստ տխուր կը գտնեն։ Ուստի չեն վարանիր քաջալերել գերմանական ցեղն ու պետութիւնն որ իրենք ալ ամէն կարելի միջոց ի գործ դնեն իրենց հպատակ կամ դրացի ազգերն գերմանացնելու, թէեւ այդ գործը իրենց միւրարներու նման։ Այս առթիւ գերմանացի հռչակաւոր մատենագիր և փիլիսոփայ Էտուարտ Ֆոն Հարթմանն վերջերս Պէրլինի Տէ ԿէնԷՆԷրդ թերթին մէջ նշանաւոր յօդուած մը հրատարակած է, որ ընդհանուր ուշադրութիւն կը գրաւէ։ Ֆոն Հարթման քննութեան առնելով Սլաւականութեան ներկայ և ապագայ յարաբերութիւնները Գերմանականութեան հետ ի Գերմանիա, յԱւստրիա և ի Ռուսիա, այն եզրակացութեան կը յանգի թէ Սլաւականութեան ծաւալումն և ազդեցութիւնն ուղղակի և անուղղակի կերպով կ'սպառնայ Գերմանականութեան, և նորա ապագայ գոյութեան ապահովութիւնը վրդովող և քայքայող մեծ հակառակորդ մը պիտի ներկայանայ։ Այսպէս հեղինակը խոստութեամբ կը հարուածէ Գերմանականութեան ներկայիսն մէջ բռնած այն դրութիւնը, որ իբր թէ իւր փրկութեան համար անհրաժեշտ կը համարի մեր մասնական յարաբերութիւն հաստատել Սլաւականութեան հետ։

Որովհետեւ Սլաւականութեան գլխաւոր ներկայացուցիչը Ռուսիան է ներկայ ժամանակս, ուստի զարմալի չլիներ ըսել որ Հարթմանի այս յօդուածը ռուս մամլոյ ուշադրութիւնը գրաւած է մանաւանդ երկու պատճառներու հիման վրայ։ 1) որովհետեւ հեղինակը նորա մէջ Գերմանիոյ զարգացած դասակարգի զգացումներն և գաղափարները կ'արտայայտէ, 2) որովհետեւ Հարթմանի, իբրեւ մատենագրի, ժողովրդական փիլիսոփայի և մեծ հեղինակութիւն ունեցողի անձի մը, յօդուածն իւր պարունակմանից իրականանալուն մեծ երաշխաւորութիւն մը կուտայ։

Ֆոն–Հարթման խօսելով ի Ռուսիա բնակող գերմանացի ազնուականաց, հոգատարց և հասարակ դասի վրայ, կը յարէ. «Ասոնք յսկի գաւառի Գերմանականութեան վիճակը անպատկերելի է և զոյն փրկելն այլ եւս անկարելի։ Խնդիրը թեմն չէ, այլ քանի մը գերմանական քաղաքաց և հողատէր ազնուականութեան կը վերաբերի, որոնք չնայելով իրենց բարոյական ընդդիմութեան՝ կ'ընկնին ռուս պետութեան մեքենայութեանց ներքեւ։ Կառավարութիւնը աղդու ընթացք մը բռնած է նոցա նկատմամբ։ կը ռուսացնէ հանրապարանական և առեւտրական քաղաքները, կ'ոչնչացնէ գերման ազնուականութեան անկան դրութիւնը, կ'ընդարձակէ օրթոդոքսութեան հաւատոյ ծաւալումը և գիւղացւոց դիտակցութիւնը զարթուցանելով, գերմանացի հողատէր ազնուականութեան և նոցա մէջ եղած մասնաւոր ազգային շահուց հակառակութեան դաղափարներ կը մտուցանէ, այնպէս որ ալ անկարելի է Գերմանականութիւնը վերականգնել այդ երկրին մէջ, մինչեւ անգամ եթէ Ռուսիա զայն Գերմանիոյ նուիրելու վճռանձնութիւն ունենայ»։

Հարթմանի կարծիքով՝ ազգային քաղաքական հանգամանքներն յԱւստրիա առաւել բաղդաւոր դրութեան մէջ են։ Գերմանական տարերց Հունգարականութեան նկատմամբ բռնած լուրջ ընդդիմադրութիւնն անխորհուրդ ընդդիմադրութիւն մ'է, որովհետեւ Գերմանականութիւնն այդ բանման դիմադրելու անկարող է և եթէ Հունգարական ազդեցութիւնը ի Հունգարիա երբեւիցէ տեղի տայ օտար ուժի մը, այդ նոր այժը անմեղեն գերմանական իշխանութեան այժը վնեալու չէ, այլ հաւանականաբար նոյն երկրի մէջ մեծամասնութիւն կազմող սլաւ բնակչաց այժը պիտի լինի։ Եւ եթէ Հունգարականութիւնն այժմ բռնն եւ մսեռանդ գործունէութեան ձեռնարկած է, ո՛չ թէ Գերմանականութեան այլ Սլաւականութեան երկիւղէն է։ Եւ յիրաւի բոլէ մ'անգամ պէտք չէ կրօսանել եթէ կը ցանկան վերջնականապէս հունգարացնել Հունգարիոյ Սլաւաց մեծամասնութիւնը՝ Սլաւաց ազգային դիտակցութեան դաղափարին դարթումէն առաջ։

Զնայելով Հունգարականութեան Սլաւականութեան վրայ ի գործ դրած խիստ միջոցներուն, Հարթման կը կարծէ որ Հունգարացիք իրեն ձեռնարկութեան մէջ ֆէյա դանդաղ կը քալեն և վաղթէ ուշ նոքա իրենց այդ ատելի վարմանց փոխարինութիւնը ամենամեծ տոկոսներով պիտի վերստանան Սլաւաց կողմէ։

Կայսրութեան արեւմտեան կիսուն մէջ, կ'ըսէ Ֆոն Հարթման, Կալիցիան և Պոմերանն անպատճառ Սլաւաց կը պատկանին։ իսկ գերմանական դաշնակցութեան նախկին դաւառաց մէջ, զորս համագերմանականք վերստին դրաւել կ'երազեն, Սլաւականութիւնը մեծամասնութիւն կը կազմէ ամէնուրեք։ Այս վերջնոյս կը բաւէ միայն իւր ինքնամանաչութեան կատարեալ դաղափարը ստանալ և այն ատեն գերմանական տիրապետութիւնը իւր ազդեցութիւնը բոլորովին կը կորսուսանէ անդ, ինչպէս կորցուց ի Պոմերիա։ Թերին ալ այնպիսի բացառիկ միջոցի մէջ կը գտնուի որ պէտք առաւել Պաւիէրայի քան թէ Աւստրիոյ հետ յարաբերութիւն ունենալ կ'ստիպէ։ բաց ադէկ, նա կունայ իւր դայութիւնն ապահովել առանց Վիէննա մայրաքաղաքին ալ, որոյ ճակատագիրը 20 ՐԴ դարու մէջ պաւական կերպարանք պիտի առնու ճիշդ այնպէս ինչպէս որ 19 ՐԴ դարու մէջ միճակեցաւ Մոլտավայի Բրակ քաղաքին։ Սերպիոյ, Պոսնիոյ, Դալմատիոյ, Խուսաղիոյ, Խորիոյ և այլ հմարարբառ հարաւ–սլաւոնական ցեղերու նահանդաց անբնական բաժանմունքը տեւական չէ և ազգային զգայուն քներն ճնշող դէպքը մը կարող է դրդել զանոնք պաւական զատ պետութիւն մը կազմելու։ Այս հարաւ–արեւմտեան սլաւոնական–քաղաքական խմբակի նատահանդիստ քաղաքը Թրիէստն է, որ կարելի է ըսել ո՛չ գերմանական, ո՛չ ալ իտալական քաղաք է, այլ բոլորովին սլաւական է։

Աւստրիոյ կայսրութիւնն ապագային կ'ուզէ՝ միապետական լինի, կ'ուզէ՝ հանրապետական լինի, Հարթմանի կարծիքով՝ տիպա՛ռ է գոհացում տալ սլաւ ցեղերու արդարացի պահանջմանց։ Այս հարցը կենսական խնդիր մ'է Աւստրիոյ համար։ և եթէ Աւստրիա հարաւ–սլաւոնական–դաշնակցական պետութիւն մը կազմել չուզէ, այն ատեն Սլաւաց ցեղական զդացումն պիտի մղէ զիրենք համասլաւութեան, այսինքն Ռուսիոյ գիրկը դիմել, որ թէեւ սիրելի չէ նոցա, բայց զոր կը նախատեսեն ոչ–սլաւ պետութեան մը հնազանդութեան ներքեւ մնալէն։

Երբ Աւստրիա անդամ մը սլաւ ցեղի մանր ազգութեանց դաշնակցական կառավարութեան մը վերածուի, նորա ազդեցութիւնը բնականաբար պիտի տարածուի Պալքանեան Սլաւաց վրայ, որոնք մինչեւ այժմ Ռուսիոյ յարեալ են, ճանչելով զնա որպէս միակ պետ և պաշտպան սլաւեան ցեղին։

Աւստրիոյ սլաւական այսպիսի դաշնակցութիւն հաստատելը միակ միջոց մ'է որ կարող է ռուսական տիրապետութեան մինչեւ Թրիէստ ընդարձակուելու առաջքն առնուլ։ Հարթման այսպիսի գործ մը Գերմանիոյ շահուց համար շատ օգտակար կը դտնէ և այս առթիւ կը յայտնէ որ եթէ Աւստրիա այսպիսի վերակազմութիւն մ'ընելու լինի, Գերմանիա անոր դէմ՝ որ և է արգելք յարուցանելու դիտաւորութիւն չունայ։

Յետոյ այս առթիւ ընդարձակ խորհրդածութիւններ ընելով՝ կ'ըսէ որ, եթէ Ֆրանսա և սլաւական Աւստրիա իրարու հետ դաշնակցութիւն մը հաստատեն, այն ատեն Գերմանիա՝ զԱլսաս իրեն պաշտպան կ'ունենայ, որովհետեւ Ռուսիա թշնամական աչքով պիտի նայի հարաւ–արեւմտեան սլաւոնական–դաշնակցական անկախ կառավարութեան մը վրայ։ Եթէ Ռուսիա և Ֆրանսա դաշնակցութիւն հաստատեն, սլաւական Աւստրիան պաշտպան պիտի ներկայանայ Գերմանիոյ։ Իսկ եթէ Ռուսիա երբ և իցէ յաջողի իրագործել իւր «համասլաւական ցնորքներն» և ոչնչացնէ զԱւստրիա, այն ատեն Գերմանիա անօգնական պիտի մնայ «միմիայն Համասլաւութեան» առջեւ։ Եւ այս վերջինն Ֆրանսայի հետ միանալուն պէս, Գերմանիոյ կորուստն ա՛լ անխուսափելի կը դառնայ։ կը քայքայուի գերմանական կայսրութիւնն և երկու յաղթական տերութեանց մէջ կը բաժնուի։

Այսպէս ուրեմն, ինչ որ Աւստրիոյ համար կենսական խնդիր կը համարուի, կենսական խնդիր մ'է և Գերմանիոյ համար ...։ «Յուսաք սրտի կը նկատենք որ գերմանական «ազդեցութիւնն յԱւստրիա հետզհետէ իյնալու վրայ է, մինչ սլաւական ազդեցութիւնն օր քան զօր կը զօրանայ։ Վերջապէս պարտաւո՛ր ենք խոստովանիլ այս ա«մենամեծ կրուստը»։

Գերմանական կայսրութեան խնդիրը սակայն միայն չլլանար։ Սլաւականութեան և Գերմանականութեան բաղխումը անդադար կ'ասի և սպառնացող հանդամանք մը կ'զգենու, հանդամանք՝ որ կ'ապացուցանէ թէ Սլաւականութիւնը նոյն իսկ Գերմանականութեան սրտին մէջ հզօր դիրք մը բռնած ունի։ Գերմանացիք ամէն կերպով աշխատելու են այդ դիրքն արմատախիլ ընել իրենց մէջէն։ «Մենք պէտք է գերմանացնենք գերման կայսրութեան բոլոր ազգութիւնները, պէտք է գտնէ մեր տան մէջ հաստատենք Գերմանականութեան անպայման ազդեցութիւնն ու տիրապետութիւնը. պէտք է մեր սահմանից մէջէն ջնջենք Սլաւականութիւնը, եթէ կը ցանկանք որ գերմանական ազդեցութիւնը չտարանայ քաղաքակիրթ ազգայ պատմութեան մէջ։ Յարատեւ սահման բնակող գերմանացի եղբարք չեն կարող պահանջել որ մենք նոցա Գերմանականութիւնը վրիպելու համար դինւոյ զօրութեան և ոչխարհակալութեան դիմենք։ բայց ոչա կարող են սպասել մինչեւ որ իրենց մէջ ցեղական սպանուած ոգին վերակենդանանայ։ . . . Մասնաւորապէս բոլոնական դաւառներու նկատմամբ այս խնդիրը աւելի ծանրագոյն կերպարանք կ'առնու։ Եթէ բոլոնական նախկին պետութեան երկիրները ռուսական և բրուսիական կայսրութեանց մէջ միայն բաժնուած լինէին, այն ատեն բոլոնացի ազգասէրները պարտաւորեալ էին դոհ լինել այդ երկու դրացի պետութեանց մէջ միայն խաղաղութեան սերմեր ցանելով, ինչպէս որ այժմ ալ կ'ընեն։ Բայց որովհետեւ Բոլոնիոյ ամենամեծ մասն Աւստրիոյ իշխանութեան տակ կ'իյնայ, ուստի աւստրիական Բոլոնիան ամէն բոլոնացի հայրենասիրաց համար կը նկատուի իբրեւ կեդրոն, որու հետ միացնել կը ձգտին, Ռուսիոյ և Բրուսիոյ ձեռքն գտնուած բոլոնական նախկին դաւառներն երբ պատեհ առիթ մը լինի»։

Այս ձգտումները, կը յաւելու Հարթման, առ այժմ անդործադրելի են յիրաւի, քանի որ օրթոդոքս Ռուսիան և բողոքական Գերմանիան փոխադարձ խաղաղասիրական յարաբերութիւն կը ստեղծեն միմեանց հետ, և այս երկու կայսրութիւնք երբեք չեն հանդուրժեր որ կաթոլիկ Աւստրիան իրենց հաշուէն իւր երկիրը ընդարձակէ, թէեւ Բոլոնացիք ալ չեն հրաժարիր իրենց գաղափարներն իրագործելու դիտաւորութենէն։

«Բոլոնական խռովութեանց համար մեր մտքէն իւրաքանչիւր անցնող պատերազմը քանի մը միլիոն մարդի կը նստի մեզ։ Նը-մանօրինակ պատերազմներն ամէն պարագայի մէջ, բարեկամ պետութեանց և մեր մեանց հետ խաղաղութեամբ կենակցող ժողովուրդներու մէջ թշնամութեան սերմ կը ցանեն։ Անկէ զատ նորանոր խռովութեանց և պատերազմաց նորանոր ասպարէզներ կը բանան։ Եթէ մենք մեր բոլոնական դաւառները գերմանացնելէ առաջ Աւստրիան սլաւական–դաշնակցական իշխանութեան վերածուի, այն ատեն ալ աշխարհի վրայ դան մը չկրնար մեզ օգնել սոյն դաւառները չկրնանալու ատկաւ առատաւ։ Ուստի պարտաւոր ենք նիւթական զոհողութիւն չընծայել ամենեւին. եթէ այդ զոհողութիւնը միւներու համար, մեծ բան մը համարելու չենք, քանի որ այդպիսով կարող պիտի լինինք նեմորիմակ վանդաւոր ապագայ մը հեռացնել մեզմէ»։

Գալով արտաքին գաղթականութեան, Հարթման մեծ նշանակութիւն կուտայ անոր, բայց առաւել մեծ նշանակութիւն կուտայ ներքին գաղթականութեան թնդրոյն։ Բոլոնական դաւառները, կրսէ, գերմանացնելու համար տակաւին անհրաժեշտ է գրաւել բոլոնական բոլոր երկիրներն և ապա գերմանացնել զանոնք։ Գերման գաղթականները գոհացուցիչ վարձատրութեամբ քաջալերելով պէտք է զանոնք բոլոնական երկիրներն ուղարկել, իսկ Բոլոնացիներուն ալ այլ և այլ վարձատրութիւններ և խոստումներ ընելով գերմանական հողի վրայ գաղթեցնել տալու է։ Եւ որպէսզի տէրութեան պաշտօնեայներն իրենց պաշտօնին մէջ հաւատարիմ լինին, Հարթման կ'առաջարկէ թէ պետութիւնը պարտաւոր է մասնաւորապէս հոգ տանել որ, ինչպէս կառավարական բարձրագոյն նոյնպէս և ստորնագոյն պաշտօնեայներն կրթիչական խմբով շաղուած չլինին, կամ կաթոլիկ ազդեցութեան ենթակայ եղող անձինք չլինին։

Փիլիսոփայ–քաղաքագէտը այսպէս կը վերջացնէ իւր նշանաւոր յօդուածն, որուն մէջ Սլաւականութեան և Գերմանականութեան ապագայ դրութիւնը այնքան փոթորկալից և խռովայոյզ կը ներկայացնէ։

* * *

Աւելորդ չենք համարիր քանի մը տեղեկութիւններ տալ մեր ընթերցողաց Լուսաւոր Ֆոն Հարթմանի մասին։

Հարթման շուրջ յիսնամեայ գեղեցկադէմ, վայելուչ կերպարանքով և ուժեղ կազմուածքով անձ մ'է։ Ծնած է ի Բոցստամ Պէրլինի մօտ, ուր մինչեւ այժմ կ'ապրի։ երիտասարդութեան հասակի մէջ անդամալուծութեան ենթարկեցաւ, այնպէս որ ոտներն չարժելու բոլորովին անկարող է։ միշտ պառկած կամ նստած կը գրէ։ իւր բոլոր ուսումնական աշխատութիւններն այս կացութեան մէջ հեղինակած է։ Ֆոն Հարթման ո՛չ միայն Գերմանիոյ, այլ համայն Եւրոպայ և Ամերիկայի ժամանակակից փիլիսոփայական գաղափարներէն մէկն է. ունի փիլիսոփայական բարոյական գրուածներ, որոց մէջ ամենանշանաւոր տեղը կը բռնէ «Ֆիլիսոֆիա տէս Ունկվէսոսթն» (Փիլիսոփայութեան ներքին անխմանալի կենաց), որ տպագրուած առաջին անգամ 1871ին և թարգմանուած բոլոր եւրոպական լեզուներով։ Այդ գրքի մէջ իւր յայտնած վարդապետութիւններով Հարթման փիլիսոփայական ասպարէզի վրայ մեծ հանրաս ստացաւ։ Ֆոն Հարթման աւելի մեծ նշանակութիւն ստացաւ անով որ պարզեց և մեկնեց փիլիսոփայական բոլոր այն վարդապետութեանց մասի կէտերն, զորս Գանթ, Հէրպէրթ Սբենսէր, Լոցցէ, Շոբենհաուէր, Լոքէ և այլ առաջնակարգ փիլիսոփայք չէին կրցած պարզ բացատրել։

Հարթման վերջին ժամանակներս քաղաքական խնդիրներով կը պարապի ընդհանրապէս։ Գ. Տ.

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

Ի ԾՆՆԴԵՆԷ ԿՈՅՐ ԳՈՂ ՄԸ

Գողութիւնք դժբաղդաբար անխնայ հասարակ եղած են որ շատ քիչ ամնդամ կը յիշատակուին լրագրոց մէջ։ բայց երբ գողն է ծնդենէ կոյր մ'է, խնդիրը կը տարբերի։ հոգեբանութիւնն և դիտութիւն կը մտնեն գործին մէջ։

Սաւոնայի (Իտալիա) Ոճրագրատանեանին առջեւ կ'ելնէր այս օրերս ի ծնդենէ կոյր մը որ գաներ և պատուհաններ խորտակելով բաղմամարդ տեղ մը մտած էր, երեսուն աւելի ֆլանդներ կողոպտելով իւր չինած կեղծ բանալեաց միջոցաւ։ Ամբաստանեալը տկար կազմուածքով և վախտ անձ մ'է, հազիւ երսուն տարեկան։ Դէմքն արտայայտութիւն չունի, և ամէն կողմերուն նման՝ կապտագոյն է։ Հաստակութիւնն անհուն արգահատանք կ'ազդար տեսնելով զայն երկու ոստիկանաց մէջտեղ յառաջանալ մինչեւ երկաթեայ վանդակն։ Ներկայից մէջ կը նշմարուէին բժիշկներ, ուսուցիչներ, որք յատկապէս եկած էին անդ այս երեւոյթն ուսումնասիրելու։

Տալմացցօ Պլէանս — այս է իւր անունը — իւր մանկութեան միջոցին Սաւոնայի մօտ Սանթուարիօի հիւանդանոցն ընդունուած էր։ Իւր չոշափելիքն և լսելիքը տարապայման փափկութիւն մ'ստացած էին կիրառութեամբ։ Հիւանդանոցին և անոր կից եկեղեցւոյն մէջ կ'երթար կուգար առանց մէկու մը օգնութեան։ Հանճարամիտ և աշխատասէր լինելով, եկեղեցւոյ քահանային համակրութիւնը գրաւեց, որ լուսարարի օգնական և գլխաւոր զանգակահար ըրաւ զայն։ Բայց չար ընտրութիւն մ'ունէր, և միշտ կը վարուէր իւր հիւանդանոցի ընկերներուն հետ։ Անոնցմէ բաժնելու համար զՏալմացցօ, անկողին մը պատրաստելն իրեն եկեղեցւոյ անօթից սենեկին մէջ և դողրու դէմ գիշերապահ անուանեցին զայն։ Դանձուց պահպանութիւնն ա՛ղէկ ձեռքերու յանձնուած էր։

Փականքները մանրակրկիտ կերպիւ քննելէ յետոյ, կոյրն յաջողեցաւ անոնց հինգն առնուլ, և առանց մէկու մը ակնկալութեան՝ յաջողեցաւ պահարանաց կնքած բանալիներ շինել։ Երկու տարուան մէջ — 1881 յուլիսէն մինչ 1883 յուլիս—այդ օրինակելի (?) պահապանն քանի մը հազար ֆրանք դողցաւ, արդիւնք հաւատացեալոց նուէրներուն։ Բայց գիտէր քիչով գոհանալ. ինքզինքն բաւական հարուստ համարելով՝ իւր հայրենի երկիրն վերադարձաւ, յԱրիթարա, Սանթուարիօէն տասն քիլոմէթր հեռի։ Եկեղեցւոյ տեսուչը թէեւ նշմարած էր եղած գողութիւնները, այլ դիւրբմեռնելի զդացման մը հնազանդելով լռած էր գայթակղութիւն չյարուցանելու համար։

Կոյրն, որ իւր եկամուտներով կ'ապրէր, քիչ ատենէն զղջաց այդչափ քիչով գոհանալուն վրայ։ Կամքի այն յամառութեամբ որ ընդհանրապէս կոյրերու քով կը գտնուի, որոշեց իւր պահեստի գումարն աւելի կլորցնել։ Եւ, առանց վարանելու, ամէն դիշեր, այդ լեռնոտ երկրին մէջ ուր այծերը դժուարաւ կը քալեն, եկեղեցի կ'ելնար և իւր կեղծ բանալիներով անսխալ կը բանար վանդակադներն և դռներն։ Ուրիշ երկու պահարաններ կը մնային խու

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. Ոսկի
Պահեստի դրամ 274,155 » »

LONDON AND LANCASHIRE
ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Այդ ընկերութիւնն ջախջախ դիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կընայ ընդունիլ, Բերայի, Գալաթիոյ, Պոլսոյ և մնացեալ գիւղերու մէջ։ Գիներու և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ֆ. ԲԱՌՈՒԹ
Գալաթիա, Հալաճեան խան 16–17
ԴԵՐ–ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կապայի խան

ՕՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

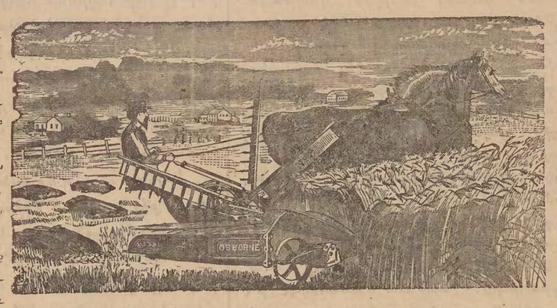

Օրը 33,000 քառակուսի կանգուն ցցմինքն 55 գեռ-ամ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ։ Մանրատան տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Եօրկանճըլար ճատէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօղուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

ՏՈՔԹՈՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ՝ ամեն երեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ օրեր դէս օրէն ժամ մը վերջը կը դտնուի Մեծ Մաքսատան դիմաց ԱԼԷՔԵԱՆ դեղատանն, ուր իրեն դիմող ամեն հիւանդներն և մանաւորապէս մանկանց ի միջացքի ամեն տեսակ հիւանդութեանց ենթակայ եղողները կը դարմանէ։

Հինգշաբթի օրերը ձրի է։

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԱՆԹԱՅԼ
Լոնդրայի և Էդինբուրկի ապահովութիւն
ընկերութիւն — Անգլ. Լիր.

Արտօնեալ դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,500,000
Վճարեալ »	625,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահանութեանց դէմ	1,592,235
Կեանքի պատահանութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307
	1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹՀԷՐՆ
Լոնդրայի և Էդինբուրկի ապահովութիւն ընկերութիւն — Անգլ. Լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ »	300,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահանութեանց դէմ	811,871
Կեանքի պատահանութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300
	2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572
	771,778

Ստորագրեալն իւր բանմթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ հաստատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան ուշադիր Ընկերութիւնս ալ կընայ աւելի մեծադումար ապահովութիւն բռնողներու ընդունիլ։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Գալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մնացեալ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ստորագրեալը, շոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջի և վառանուշներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Կալաթա, Քօմիսիոն խանի սանկիւնը երկաթէ կամարջին վրայ նայող սենեակն, առ.

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՆԻԵԼ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

ՅԱՐԴԵԼԻ ՀԱՍՔԻ ՔԷՐՄԱՆԻ

Նման «Շաբթէօղ»ի գինուոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պերթէն եղբարց քով, Գալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լէյլբոլլ և Մէնչիրսթրի գլխ. բանող շրջենաւոր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանդուս	4200	Օասրիս	3000
Գէրոս	4000	Նէրեթիս	3000
Օսմանիկ	4000	Բէլա	3000
Սէսոսդրիս	3250	Ագամնոնէք	1700
Թիպս	3250	Լոդիւս	800
Մակասա	3250	Օլինտա	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700

Սէսոսդրիս շոգենաւը նաւագլուխ Օուլին ամսոյս 20ին ասա կոպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չբերազատիս յարգարուած են ճամբորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ.
Մէյսանըզդ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվրբուլ

Պարտնայք Ճ. Վ. Ուիթոլ և ընկերութիւն յառաջիկայ մարտի 1էն սկսեալ եղ չափաւոր գնով վարձու կուտանիրենց այժմեան խանն (իրենց դրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը դտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը զարուներ երկու մեծ խանութներ և 3 սենեակներ առաջին յարկը։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՒ
Պոլիս, Պահչէ–դարու, Լօմէր է. Ֆէնոմ խանին դիմաց։

ՔԻՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որ ամէն տարի մ'անգամ կը բռնի Լէյլբոլլ և Մէնչիրսթրի գլխ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օսանիա	7,000	Մարթա	3,000
Աղլաս	3,000	Մորքաբ	2,500
Ակերօ	3,000	Նանթ	2,500
Գոդնիա	4,600	Բաքանիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բաքմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերբիա	7,800
Սէֆնանիա	5,000	Մեդիա	4,600
Քադարիա	4,700	Սարաֆսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Հէլիերաա	2,500	Սիտոն	3,000
Կարլա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէսար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քիպար շոգենաւը, նաւագլուխ Ռաթ, փետրվարի 4ին սա կրսպասուի։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի, ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Կանատայի ուրիշ և ուրէ նուազանգամի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Գալաթիա

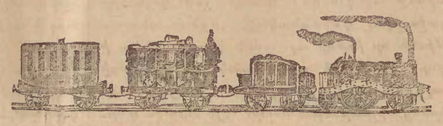

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ
ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ
Սկսեալ 20 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ յետոյ ծանուցումն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60
	Առաւօտ											Իրիկուն									
Կ. Պոլիս	6 18	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 14
Գում–գապու	6 28	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22
Եէնի–գապու	6 32		7 57		8 58			10 34	10 53	11 32	12 04	1 10	1 46	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38		6 26
Տովուտ փաշա	6 35		8 —					10 37	10 56	11 35	12 07	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33		5 41		6 29
Սամսթիա	6 40		8 6		9 4			10 42	11 4	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46		6 34
Եէնի–գուլէ	6 45	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39
Պաքրիգիւղ	6 56	8 —	8 24		9 22			10 58		11 58			2 11	3 9		4 21		5 22		6 16	6 50
Ա.–Պիէֆանոս		8 14	8 34		9 32			11 8		12 9			2 21			4 31		5 32		6 28	
Քիւչիւք Չէքմէճէ		8 25								12 18										6 37	

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1
	Առաւօտ										Իրիկուն										
Քիւչիւք Չէքմէճէ			7 34										1 24							6 38	
Ա.–Պիէֆանոս			7 45			8 44			9 38		11 20		1 34			2 33			4 48	5 39		6 51	
Պաքրիգիւղ	6 33	7 24	7 57			8 55			9 49		11 31		1 45			2 44	3 20		4 59	5 50		7 5	
Եէնի–գուլէ	6 46	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 42	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26
Սամսթիա	6 50	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41		10 46	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12		5 19	6 8	6 42	
Տովուտ փաշա	6 55	7 46		8 51		9 46		10 21	11 21	11 53	12 57		2 33	3 6	3 42	4 17		5 24	6 13	6 47	
Եէնի–գապու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49		10 24	11 24	11 56	1 —	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20		5 28	6 16	6 50	
Գում–գապու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 21	6 54	7 40
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 30	7 03	7 50

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառամբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջոց բանող կառամբ

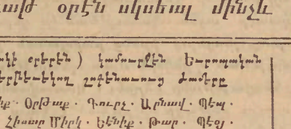

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1885 փետրուար 1 ուրբաթ օրէն սկսեալ մինչև փետրուար 28

(Բաց է կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղբերէն կամարջէ կողմը շրջենաւորաց երթեւեկութեան ժամերը

ժ. ր. — Ք.
1 30 Ր. և Ա. · Գալ. Եէնիմ Մէզարպ. Պէօյ. Թար. Եէնիք. (Եէնիք · շրջենաւին հետ պիտի հասցրդակցի) 23
2 45 Եէնիք · Պէն. Միրի · Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Ամբավ. շրջենաւին հետ պիտի հասցրդակցի) 19
3 Եէնիմ. Մէզարպ · Պէց · Թար · Եէնիք · Պէն. Միրի · Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Ամբավ. շրջենաւին հետ պիտի հասցրդակցի) 18
4 30 Եէնիմ. Մէզարպ · Պէց · Թար · Եէնիք · Պէն. Միրի · Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպ · Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք · Պէշիք. 33
5 45 Մէզարպ · Պէց · Թար · Եէնիք · Պէն. Միրի · Ր. Հիսար Պէպ · Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք · Պէշիք. 6
6 45 Եէնիմ. Մէզարպ · Պէց · Թար · Պէյդաղ · Բաշալ · Եէնիք · Միրի · Գանլըճ · Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ · Ամբավ · Զէնկիլէք · Պէյլէր · Օրթ · Գուզի · Պէշի · Իսկ. 2
8 45 Ա. և Ր. Գալ. Եէնիմ. Մէզարպ · Պէց · Թարապ · Եէնիք · Միրի · Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպ · Ամբավ · Գուրուչ. Օրթաք · Պէշիք. (ուրբաթ օրերը Պէն Հիսար պիտի հանդիպի) 1
10 Մէզարպ · Պէց · Թարապ · Եէնիք · Միրի · Ր. Հիսար Ամբավ. Օրթաք · Պէշիք · 28

Ամբավոտրիքէն կամարջէ ելնող շրջենաւորաց ժամերը
1 40 Պէպ · Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք · Պէշիք · 33
2 45 Ամբավ. Գուրուչ. Օրթ · Պէշիք · 2
2 50 Պէպէք Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք · Պէշիք · Գապաթ · 28
3 30 Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք · Պէշիք · 21
4 5 Պէպէք Ամբավ. Գուրուչ. Օրթաք · Պէշիք · Գապաթ · 19
10 45 Հիսարէն Զէնկիլէքէց ուղղակի կամուրջ 19
11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 2

Ամբավոտրիքէն կամարջէ ելնող շրջենաւորաց ժամերը
4 30 Վանիք · Զէնկի · Պէյ · Գուզի · Գապաթ · 21
2 Պէյդ · Բաշալ · Ր · Բ · մնհ. Գանլըճ · Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլի շրջենաւին հետ պիտի հասցրդակցի) 1
2 35 Գանտիլ · Վանիք · Զէնկէլ · Պէյլէրպ · Գուզի · 22
3 45 Գանտ · Վանիք · Զէնկէլ · Պէյլէր · Գուզի · Իսկիւտար 23
4 Պէյլիք · Թարապ · Պէյդ · Բաշալ · Գանլըճ · Ա. Հիսար Գանտիլ · Վանիք · Զէնկէլ · Պէյլէր · Գուզի · Պէշիք · 17
5 45 Պէյլիք · Թարապ · Պէյդ · Բաշալ · Գանլըճ · Ա. Հիսար Գանտիլ · Վանիք · Զէնկէլ · Պէյլէր · Գուզի · Իսկիւտար 22
10 25 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 23

(Բաց է կիրակի օրերէն) Կամարջէն Եւրոպական եղբերէ երթեւեկող շրջենաւորաց ժամերը
3 Պէշիք · Օրթաք · Գուրուչ · Ամբավ · Պէպ · Ր. Հիսար Միրի · Եէնիք · Թար · Պէց · Մէզարպ · Եէնիմ · 33
3 45 Գապաթ · Իսկ · Պէշիք · Գուզի · Օրթ · Պէյլէր · Զէնկէլ · Ամբավ · Գանտիլ · Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ · Միրի · Եէնիք · Բաշալ · Պէյդ · Թարաթ · Պէց · Մէզ. Եէնիմ. 2
5 30 Գապաթ · Պէշիք · Օրթաք · Գուրուչ · Ամբավ · Պէպէք Ր · Հիսար Պէյաճ · Էմիրլի · Ամէն · Եէնիք · Պէյդ · Թարաթ · Պէց · Մէզարպ · Եէնիմ · և Գավաթներ 1
6 45 Իսկ · Պէշիք · Գուզի · Օրթ · Պէյլէր · Զէնկ · Ամբավ · Գանտիլ · Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ · Միրի · Եէնիք · Թարաթ · Պէց · 22
8 45 Պէշիք · Օրթ · Ամբավ · Պէպ · Ր. Հիսար Միրի · Եէնիք · Թարաթ · Պէց · Մէզարբ · 28
10 30 Ր. Հիսար Պէյաճ · Միրի · Ամէն · Եէնիք · Թարաթ · Պէց · Մէզարբ · Եէնիմ · 18
11 10 Եէնիք · Թար · Պէց · Մէզարբ · Եէնիմ · 23
11 30 Պէպ · Ր. Հիսար Պէյաճ · Միրի · Ամէն · Եէնիք · 19

Կամարջէն Ամբավոտրիքէ երթեւեկող շրջենաւորաց ժամերը
3 Ուղղակի Ամբավուտրիքէ 21
3 30 Ուղղակի Պէպէք 19
9 50 Պէշիք · Օրթ · Գուրուչ · Ամբավ · Պէպ · Ր · Հիսար (Պօսֆոր երնող շրջենաւին հետ պիտի հասցրդակցի) 19
10 25 Պէշիք · Օրթ · Գուրուչ · Ամբավ · Պէպ · 2
11 5 Գապաթ · Պէշիք · Օրթաք · Գուրուչ · Ամբավ · Պէպ · (Եէնիկեօյի շրջենաւին հետ պիտի հասցրդակցի) 22
11 45 Պէշիք · Օրթ · Գուրուչ · Ամբավ · Պէպ · 21
12 — Օրթ · Գուրուչ · Ամբավ · (ուրբաթ և շաբաթ օրերը Պէշիքթաշ) 2

Կամարջէն Ամբավան եղբէր երթեւեկող շրջենաւորաց ժամերը
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի 23
4 Իսկ · Գուզի · Պէյլէր · Զէնկ · Վանիք · Գանտիլ · Ա. Հիսար Գանլըճ · Բաշալ · Պէյդ · Մէզարպ · (Ուրբաթ օրերը Ր. Բ. մնհ.) 1
9 25 Գապաթ · Պէշիք · Գուզ · Պէյլէր · Զէնկէլ · Վանիք · Գանտիլ · (Գանտիլլիէ գնացող շրջենաւին հետ պիտի հասցրդակցի) 23
10 15 Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ · Ր · Բ · մնհ. Բաշալ · Պէյդ · Թար · Մէզարպ · Գավաթներ 17
10 40 Պէշիք · Գուզի · Պէյլէր · Զէնկէլ · Վանիք · Գանտիլ · Պէպ · (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյդաղի շրջենաւին հետ պիտի հասցրդակցի) 33
11 10 Գանտիլ · Ա. Հիսար Գանլըճ · Բաշալ · Պէյդ · 1
11 40 Գապաթ · Գուզ · Պէյլ · Զէնկ · Վանիք · 28

ԻՄԱԿԻԻՏՍԸ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամարջէն	Կամարջէն	Իսկիւտար
1 30	8 10 Պէշիք	1 45	9 — Պէշիք
2 —	8 55	2 15	9 35
2 30	9 45	2 45	10 — Պէշիք
3 —	10 — Պէշիք	3 20	10 25 Գ. (
3 30	10 30	3 50 Պէշիք	10 45
4 5	10 50	4 25	11 —
4 35	11 5 Պէշիք (	4 50	11 25
5 5	11 20	5 25	11 50
5 40 Պէշիք	11 35	6 — Պէշիք	12 5 Պշ Գ (
6 15	12 5	7 —	12 5
7 —		8 15	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամարջէն	Կամարջէն	Իսկիւտար
2 —	8 10 Պէշիք	1 55	8 45
2 45	8 45	2 40	9 — Պէշիք
3 30	9 30	3 25	9 35
4 15	9 55 Պէշիք	3 55 Պէշիք	10 — Պէշիք
5 —	10 25	4 45	10 35
5 40 Պէշիք	10 50	5 30	11 —
6 15	11 30	6 10 Պէշիք	11 35
7 —	12 5	7 —	12 5

) Այս շրջենաւք Հրեից տօներուն և ուրբաթ ու կիրակի չպիտի երթևեկեն։

ՀԱՐԻՄ ԻՄԿԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 45 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
5 30 Հարէմէն Սալաճագ
11 Հարէմէն »
3 30 Կամարջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
5 15 Կամարջէն Հարէմ ամսի Սալաճագ
10 45 Կամարջէն Հարէմ ամսի Սալաճագ

ԻՄԱԿԻԻՏՍԸ ՍԻՐԲԼՃԻ ԻՍԿԷԼԷ ԵՒ ԳԱԼԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՔ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գալաթայ Սիրքէճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 Իսկիւտարէն Գալաթայ
4 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գալաթայ Իսկիւտար
10 45 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Գալաթայէն Իսկիւտար

Ամեն անանց օրք կը տառապին լոանոպոլիսեցիք, Պանանց կարիսոնիքամբ և ջղային ցաւերով, կը յանձնարարենք Տօքթոր Ալպերի տիեզերահռչակ և գրեթէ հրաշալի դարմանիչը։ Ուրեմն բոլոր հիւանդներն ամէնայն վստահութիւնամբ դիմեն Տօքթոր Ալպերի, Փարիզ, Բլան ամիթրոն, 6; և անմոլորելի չտաեր պիտի դտնեն իրենց առողջութիւնը զոր ձեռք բերելէ յուսահատած էին։ Բժշկութիւն թղթակցութեամբ, հիւանդութեան մանրամասն պատմութիւնն հաղորդելէ յետոյ։ Տօքթոր Ալպէր դրամը կ'ընդունի լաւ արդիւնքներ տեսնուելէ յետոյ միայն։

Մոսկուայի և Բեղրսպուրգի բժշկական ճեմարանեներէն վկայեալ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍԸՐ)

Մի քանի վայրկեանի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մեռադեայ դարձիքի։ Եղունդները կը չակուին։

Թորխրդ ակցութիւնք ամեն օր ժամը (Ը. Ե.) 10էն 3։

Բեր, Մեծ Փողոց, Թիւ 439
Պ. Սեպտէմի լուսանկարի գործարանին վերնայարկն
ՍՈՖԻ ԿՊԻՒՆԶՔԻ
Ռոնաբիյէ

Ն. ԲԱՌԻ ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Մարսիլիայ և Բօրէյ գլխ. կանոնաւորապէս բռնող

Սամոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անարէլ որ փետրվար 25ին Մարսիլիայէն և մարտ 4ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնէլէք որ պիտի մեկնի փետրուար 25, երեւշաբթի երեկոյ ժամ 4ին։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 141

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
ԸՆԴ ԴԷԼ Մէքէլա, Կ. Պոլսոյ և Օրէօսյի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Արգանոս	2,000	Լէբանոս	4,500
Աշտէլոս	3,000	Պարէնկոս	4,300
Ակրոս	1,300	Պարսատին	2,500
Պատասնոս	3,500	Միլոս	2,000
Պօրտոսին	2,200	Նէրոս	2,000
Պրամոս	2,000	Օմէլլոս	5,000
Գէլլոս	2,600	Օրանոս	3,000
Գաղիրաս	2,500	Ոդրանոս	4,500
Գասէս	2,400	Ոդոս	2,000
Գաղոս	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմն	2,700	Բալէրմ	3,200
Տէտոս	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինոս	1,800	Քիդոս	2,800
Իրոսոս	2,600	Րիսլոթ	4,400
Տրոսդոս	2,600	Րինալոս	3,200
Ֆալ քոն	800	Ռոյոս	3,000
Ֆիտոս	1,700	Թոմնոս	5,500
Ֆրամինկոս	1,600	Թոմէս	3,500
Կալիլէս	5,500	Պայէրնոս	4,000
Կիդոնոս	2,200	Պաբֆս	2,000
Կոզոս	1,800	Սիլվիոս	2,000
Կրոսոս	2,200	Սոբէնոս	4,300
Հանկոս		Թասոս	1,200
Հէրոս	2,000	Թ. Ռ. Իրլան	3,000
Հիտալիս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թոլէոս	2,800
Ճիսս	2,300	Քանդոս	3,600
Քէլոս	2,000	Եէտոս	3,600
Քօֆիս	2,200	Զէպրա	1,000
Լէս	2,000	Զէրս	140

Ընդարձակ շոգենաւը, նաւագլուխ Նիսուէն, Հոլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Փոքր շոգենաւը յունվար 28ին Հոլէն մեկնեցաւ ի Կ. Պոլիս և ասա կ'սպասուի փետրուար 18ին։

Սոլէ նոր շոգենաւը փետրուար 20ին Հոլէն ճանապարհ պիտի ելնէ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ.
ՖՐԵՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միսէթ խան Գալաթիա

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լէյլբոլլ, Մէնչիրսթրի և Օրէօսյի գլխ. կանոնաւորապէս բռնող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւագլուխ
Սան Սոֆիա	3,000	Պրքս
Գարատ	2,500	Ռոճրլս
Աբրատիա	2,500	Քրուիչանք
Լարտիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլգարիա	2,800	Ֆոթրրդիլ

Մասէտոնիա շոգենաւն ամսոյս 20ին շաբաթ օր Պաքուէնին ասա պիտի վերադառնայ և Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Ռումելիա շոգենաւն ամսոյս 10ին Լիվերբուլէն ասա պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվրբ